



SAMOSPRÁVA CHCE STAVIŤ NA SOLÁRNU ENERGIU A ZDIEĽANIE ZDROJOV

STR. 6



PETRŽALKA KVÔLI DLHOVEJ BRZDE ŠTÁTU PLÁNUJE PREVENTÍVNY ÚVER 20 MILIÓNOV

STR. 2

V pláne sú rekonštrukcie škôl, škôlok, vybudované zariadení pre seniorov - aj obnova trhoviska Mlynarovičova. | Foto: Ivana Vrabľová

MALÝ BRANÍK DOSTANE NOVÚ STRECHU

Budovu bývalého pohostinstva a kultúrno-sportového strediska Malého Braníka získala mestská časť do správy od bratislavského magistrátu vo februári 2025. Odvtedy podnikla viaceré kroky, aby sa jej nepriaznivý stav, ktorý vznikol dlhoročným zanedbávaním bývalými správcami ďalej nezhoršoval.

Aj keď nateraz nie je jasné, na aký účel budú priestory využívané, samo-

správa pokračuje v snahe zastaviť chátranie Braníka. Jedným z krokov je aj realizácia novej strechy. Petržalka sa pre tento zásah rozhodla napriek tomu, že jej statický posudok odporúčal len dočasné riešenie - sanovanie strechy asfaltovým pásom. Dôvodom je vysoká cena za opravu, ktorá by nebola trvalá.

STR. 5

DETI S AUTIZMOM SÚ UNIKÁTNE AKO OBRAZY V LOUVRI

„Mý tu vlastne deti vychovávame pre inkluzívnu budúcnosť,“ hovorí Michaela Rumanková, špeciálna pedagogička z triedy pre deti s autizmom v Materskej škole Iľjušina a Osobnosť Petržalky.

STR. 12 – 14

NA GESSAYKE MAJÚ ŠVIHADLO V KRVI

Petržalská základná škola je propagátorom rope skippingu. Školský krúžok, ktorý vznikol pred desiatimi rokmi pravidelne žne úspechy.

STR. 26 – 27

PETRŽALKA KVÔLI DLHOVEJ BRZDE ŠTÁTU PLÁNUJE PREVENTÍVNY ÚVER

Ak 20-miliónový úver schvália poslanci, v prípade potreby z neho bude samospráva v nasledujúcich rokoch financovať výhradne nové investície ako zelené rekonštrukcie škôl, budovanie zariadení pre seniorov či revitalizácie verejných priestorov.

Posledný októbrový deň petržalská samospráva predstavila verejnosti zámer zobrať si takzvaný preventívny úver vo výške 20 miliónov eur – detaily nájdú obyvatelia na oficiálnom webe mestskej časti [petrzalka.sk](https://www.petrzalka.sk) v sekcii Úradná tabuľa. Je to doteraz najvyššia suma, ktorú si chce samospráva požičať. Prečo sa tak rozhodla teraz, keď roky úverové zaťaženie systematicky znižovala? Odpovedá 2. vicestarošťa Petržalky **Ján Karman**.

Taký vysoký úver doteraz mestská časť nikdy nečerpala, prečo sa tak rozhodla práve teraz?

Tvorba nášho rozpočtu aj zámer na čerpanie úveru sú ovplyvnené aktiváciou tzv. dlhovej brzdy ukotvenej v ústave, ktorá kvôli zlému hospodáreniu štátu negatívne ovplyvní i samosprávy. Tie sa síce na celkovom dlhu verejnej správy podieľajú minimálne, no v prípade ďalšieho zhoršenia vývoja verejných financií by sme boli vďaka takto predschválenému rámcovému úveru pripravení aj na najhoršiu možnú alternatívu – ak by nám bolo kvôli výpadku príjmov od štátu znemožnené ďalej rozvíjať mestskú časť a realizovať nové investície.

Mohlo by sa totiž stať, že síce by sme získali externé zdroje, v čom sme najmä v posledných rokoch veľmi úspešní, ale kvôli štátnej dlhovej brzde by nebolo možné zapojiť spolufinancovanie projektov z našich príjmov, takže by sme dotácie museli vrátiť a projekty by sa ne realizovali. Často pritom ide o veľmi výhodné investície a spoluúčasť Petržalky tvorí menšie percentá celkových nákladov. Takto – v prípade, že zastupiteľstvo obstaranie a čerpanie úveru schváli – budeme mať investičné projekty a ich financovanie predschválené a neohrozíme ich postupnú realizáciu.

Do akej miery úver vo výške 20 miliónov eur ovplyvní finančnú kondíciu mestskej časti? Je vôbec teraz dobré zadlžovať sa?

Petržalka sa môže hrdiť veľmi dobrým hospodárením, postupným znižovaním dlhu sme sa z viac ako 20 percent dostali na úroveň zadlženia cca 3,5 percenta. Mestská časť je

teda vo výbornej finančnej kondícii a prijatie tohto rámcového úveru vo výške 20 miliónov eur ju negatívne neovplyvní. Pochopiteľne sa nám zvýši zadlženosť, odhadom na cca 29 %, ale vďaka prebytkovému hospodáreniu sa neobávame o včasné splácanie úveru a ďalšie postupné znižovanie tohto dočasného zadlženia.

Úver ešte musia schváliť poslanci – no zasadnutí 18. novembra. Aká je šanca, že zaň zahlasujú?

Poslancom bol rozpočet, vrátane úveru, po prvýkrát odprezentovaný 16. októbra na mimoriadnom stretnutí, následne rozpočet prešiel komisiami a poslanecké kluby k tomu mali aj samostatné stretnutia. Myslím si, že do tohto momentu dostali poslanci všetky potrebné podklady, vrátane podrobného výpisu kapitálových výdavkov. Z najväčšieho poslaneckého klubu (Team Bratislava a Progresívne Slovensko, pozn. aut.) sme už dostali oficiálne vyjadrenie, že súhlasí so zámerom, aby mestská časť prijala úver v navrhovanej výške, takže verím, že sa to pretaví aj do celkového hlasovania o rozpočte MČ Petržalka.

Na čo chce mestská časť peniaze z úveru použiť? Nie sú to projekty, ktoré by mohli počkať? Ak nie, prečo?

Mohli by počkať, ale mohlo by to v danom prípade ohroziť dodatočné zapojenie našich mimorozpočtových príjmov, napr. konkrétnych dotácií, najmä pri stupňovaní dlhovej brzdy štátu. Nehovoriac o tom, že na pláne s predschváleným úverom sme pracovali ešte predtým, ako poslanci parlamentu natrvalo umožnili samosprávam využívať rezervné fondy aj na

bežné výdavky. Napriek tomu sa všetky dotácie a granty snažíme preventívne touto cestou zapojiť ešte pred aktiváciou dlhovej brzdy.

Mestská časť preto navrhla zoznam investičných projektov, ktoré sú vďaka mesiacom priprav z našej strany vo veľmi vysokej fáze rozpracovanosti, na niektoré máme dokonca už schválené alebo prisľúbené dotácie. Ide napríklad o obnovu plavárne ZŠ Turnianska, rekonštrukciu ZŠ Gessayova, Dudova a Pankúchova, obnovu MŠ Lietavská, Pifflova, Bohrova, Šustekova či Bzovicka; navrhujeme tiež dobudovanie šatní a tribúny pre Športovú halu Draždiak.

Celkový úhrn navrhovaných projektov atakuje sumu 30 miliónov eur – spomeniem napr. vybudovanie Zariadenia opatrovateľskej služby pre seniorov na Haanovej a denný stacionár na Osuského, obnovu fontány pred Technopolom, rekonštrukciu kultúrneho priestoru CCC na Fedinovej či obnovu trhoviska na Mlynarovičovej. Z úveru plánujeme hrať aj nákupy pozemkov pod Draždiakom, či nákupy bytov pre nájomné bývanie. Za nás je lepšie myslieť dopredu a počítať s tým, že štát i napriek opakovanej konsolidácii bude svoje výdavky, a teda aj zdroje pre samosprávy, škrtat'. Chceme sa pripraviť na to, že ak by sa to stalo, petržalské investície to neohrozí.

Martina Štefániková

Podmienky rámcového úveru (najvýhodnejšia ponuka)

Doba splácania: 10 rokov
Fixná úroková sadzba (3 roky): 2,25% p. a.

Dlhová brzda je preventívny mechanizmus na obmedzenie nadmerného štátneho dlhu, ktorý má zabrániť bezhraničnému míňaniu vlády. Je to súčasť ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, ktorý hovorí, že v prípade prekročenia určitej hranice štátneho dlhu (v pomere k hrubému domácomu produktu) má vláda povinnosť predložiť do parlamentu len vyrovnaný rozpočet. Vláda môže túto povinnosť obísť, ak požiada parlament o vyslovenie dôvery, čo v histórii Slovenska nastalo pri rôznych vládnych výmenách, a v podstate sa tak dlhová brzda na istý čas „vypne“.

Zdroj: financnykompas.sk

RENÉHO H. VYŠETRUJÚ NA SLOBODE

AKTUÁLNE
Bývalého zamestnanca miestneho úradu v Petržalke, ktorý čelí obvineniu zo sprenevery 2,7 milióna eur, v polovici októbra prepustili z väzby. „Vzhľadom na doterajšie rozhodnutia súdov o jeho väzobnom stíhaní, ako aj na doterajšiu komunikáciu s vyšetrovateľmi Úradu boja proti organizovanej kriminalite mám za to, že orgány činné v trestnom konaní už vykonali najdôležitejšie úkony v snahe zabezpečiť všetky potrebné dôkazy a vysledovať všetky finančné toky v jeho podvođe,“ informoval starosta Petržalky **Ján Hrčka**.

Dodal, že ho toto rozhodnutie súdu neprevapuje, keďže mestskej časti bol len nedávno doručený návrh právneho zástupcu Reného H.,

v ktorom „deklaroval“, že svoj čin veľmi ľutuje a peniaze chce miestnemu úradu „vrátiť“. „To, ako a ani koľko, neprezradil, no formálne tým splnil požadujúcu okolnosť,“ doplnil Hrčka. Vyšetrovanie aj stíhanie Reného H., ktorý si mal peniaze previesť na svoje účty, naďalej pokračuje. René H. si mal ako zamestnanec mzdového oddelenia mestskej časti neoprávnene posielat’ minimálne od roku 2023 financie na svoje účty. Vznikla tak škoda za viac ako 2,7 milióna eur. V prípade preukázania viny hrozí obvinenému trest odňatia slobody na tri až desať rokov.

TASR

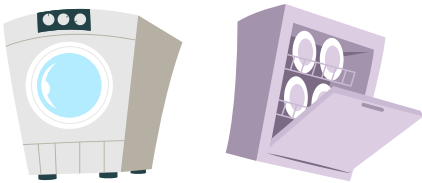
NOVÉ IHRISKÁ V SRDCI SÍDLISKA

AKTUÁLNE
Milovníci športu v okolí ulíc Černyševského a Turnianska dostali predčasný vianočný darček – v areáloch tunajších základných škôl samospráva vybudovala dve nové, moderné ihriská. Pokryté sú umelým trávnikom a nechýba ani umelé osvetlenie - takže si deti aj dospelí môžu zašportovať bezpečne a pohodlne počas celého roka.

Na Turnianskej si zahrajú minifutbal, volejbal, nohejbal či basketbal, na Černyševského okrem minifutbalu a nohejbalu aj volejbal. Výstavbu ihrísk zabezpečila externá spoločnosť počas leta, pričom práce celkovo vyšli na takmer **151-tisíc € (bez DPH)**.

Silvia Šimeková

PRÁČKA DO LESA NEPATRÍ, PRINESTE JU



Mestská časť Bratislava-Petržalka v spolupráci so spoločnosťou Envidom **v sobotu 22. novembra** bezplatne odvezie obyvateľom Petržalky nepotrebný elektroodpad (okrem televízorov a monitorov) na ekologickú recykláciu. Odovzdať môžete napríklad staré práčky, sporáky, kanvice či žehličky.

Najneskôr do 19. novembra kontaktujte miestny úrad **osobne** počas stránkových dní, alebo **na tel. číslach alebo mailoch:** 02/ 68 288 852, +421 947 487 225 marek.tonkovic@petrzalka.sk, 02/ 68 288 796, +421 947 487 228 zuzana.brzova@petrzalka.sk, 02/ 68 288 852, +421 947 487 229 monika.czupekova@petrzalka.sk. Prihlásiť sa môžete aj online na **zberelektroodpadu.sk**, kde nájdete i všetky potrebné informácie.

Monika Czupeková

MIKULÁŠSKA KVAPKA KRVÍ

Cik Cak Centrum

štvrtok 4. 12. 2025

08:00 - 12:00

Registrácia je možná iba online na **PETRZALKA.SK/KVAPKAKRVI** a to najneskôr do 1. decembra (vrátane). Maximálny počet darcov je 60 ľudí. Vopred vám ďakujeme za to, že darujete kúsok seba.

2025 Vianoce

Vianočná ponuka trvanlivých koláčikov JE TU! ČO SA V NEJ SKRÝVA?

tá mi peče

1 kg BALENIE 43 €

- Linecké kolieska s marhuľovým lekvárom
- Medovníky (prirodzene bez mlieka)
- Makové linecké kolieska s ríbezľovým lekvárom
- Zázvorové chrústiky
- Medová roláda s orechami a slivkovým lekvárom
- Masarykove orechové sušienky
- Pomarančové crinkles
- Čokoládové trené štangličky

☎ 0908 191572 tamipece tamipece www.tamipece.sk info@tamipece.sk

Odber bude v Petržalskej tržnici 19. 12. a 23. 12. 2025 poobede.

LEGENDÁRNE TRHOVISKO JE O KROK BLIŽŠIE K REKONŠTRUKCII

Architektonická štúdia ukazuje, ako by mohla vyzeráť Mlynarovičova.

Trhovisko na Mlynarovičovej funguje už štyridsať rokov. Je posledným zo štyroch petržalských exteriérových predajných areálov, ktoré vznikli pri výstavbe sídliska – okrem „Mlynarovičky“ (kedysi Mehringova) sa chodilo nakupovať aj na trhy pri Braníku, na Topoľčianskej (kedysi Rybalkova, tu bývali aj slávne burzy kaziet a platní zo „západu“) či na Fedinovej.

Je zaujímavé spomenúť, že za pôvodným vzhľadom všetkých týchto trhovísk, respektíve za charakteristickým dizajnom stánkov, stáli architekti **Peter Jančo, Pavol Mrázek a Marián Šulík**. Koncom 70. rokov vytvorili unikátny systém Urbana, z ktorého sa dali modifikáciou jednotlivých prvkov vytvárať rôzne objekty – okrem autobusových zastávok napríklad aj prístrešky pre trhovníkov.

Financovanie z úveru

Svoje najlepšie časy má už trhovisko na Mlynarovičovej za sebou, ale v snahe zachovať genius loci chce jeho správca, mestská časť Bratislava-Petržalka, areál zrekonštruovať a zveľadiť. „*Máme ambíciu rozbehnúť to v budúcom roku, ale kedy sa reálne začne, to ešte nevieme povedať. Závisí to aj od financovania,*“ hovorí vicestarosta **Ján Karman**.

Náklady na rekonštrukciu sa odhadujú cca na 700-tisíc eur. Financovanie by mestská časť mohla pokryť z 20-miliónového úveru, o ktorom sa bude rokovať na novembrovom zastupiteľstve. Trhovisko je pritom len jedným z projektov, ktoré by mohli peniaze z úveru posunúť do realizácie. Ďalšími sú napríklad nové zariadenie opatrovateľskej služby, denný stacionár pre seniorov či projekt na školu na Slnecniciach.



Architektonickú štúdiu rekonštrukcie trhoviska na Mlynarovičovej vypracoval 2T Ateliér, s. r. o. Predajnú časť by malo tvoriť 72 stánkov a 82 predajných pultov. | Vizualizácia: 2T Ateliér

Zakryté „zelenou“ strechou

Aj keď je dátum rekonštrukcie zatiaľ vo hviezdach, mestská časť už disponuje architektonickou štúdiou, ktorú vypracoval 2T Ateliér, s.r.o. Hoci „*ide iba o predbežný koncept, ktorý bude podliehať zmenám v závislosti od finančných a majetkovo-právnych možnostíestskej časti,*“ ako upozorňuje hovorkyňa Petržalky Mária Halašková, budúca možná podoba trhoviska by mohla byť aj takáto: Predajnú časť by malo tvoriť **72 uzamykateľných stánkov a 82 predajných pultov** – z toho 10 pre príležitostných trhovníkov. Nad celým trhoviskom

je navrhnutá **stálozelená strecha** pokrytá bezúdržbovou zeleňou, ktorá by mala v lete zabezpečiť príjemnú klímu pre predávateľov aj kupujúcich. Priestor pod strechou presvetlí 11 svetlíkov. Priestor trhoviska by mal byť rozdelený na zóny podľa typu predávaných produktov, pričom počty sú variabilné a môžu sa meniť podľa typu prenájmu trhovníkmi.

Aj keď pôvodne sa počítalo aj s úpravou okolia, túto možnosť nateraz samospráva nepredpokladá.

Martina Štefániková



Vianočná Petržalka 2025

NÁMESTIE REPUBLIKY
28.11. - 21.12.
PETRZALKA.SK/VIANOCE





MALÝ BRANÍK SA DOČKÁ NOVEJ STRECHY

Namiesto drahej dočasnej sanácie uprednostnila samospráva trvalé riešenie.

Budovu bývalého pohostinstva a kultúrno-sportového strediska Malého Braníka získala mestská časť do správy od bratislavského magistrátu vo februári 2025. Odvtedy podnikla viaceré kroky, aby sa jej nepriaznivý stav, ktorý vznikol dlhoročným zanedbávaním bývalými správcami, ďalej nezhoršoval.

Navlhnutý príbytok holubov

Aj keď nateraz nie je jasné, na čo budú priestory využité, v snahe zastaviť chátranie Braníka samospráva pokračuje. „Ešte v júli sme si nechali vypracovať statický posudok a stavebno-technické zhodnotenie, ktoré

potvrdili, že boci konštrukcia zatiaľ nie je staticky nebezpečná, stav strechy je kritický – nefunkčná hydroizolácia spôsobuje zatekanie, vlhnutie stien a vznik zdraviu škodlivých plesní,“ priblížil Peter Mandák z petržalského referátu investičných činností. „Jedna strešná doska bola v čase vykonávaného vizuálneho prieskumu prelomená s pretrhnutou asfaltovou povlakovou hydroizoláciou. To využili holuby, ktoré si vo vzduchovej medzere medzi spodným a horným plášťom tejto strechy stavajú hniezda,“ doplnil.

Cena závisí od rozsahu opráv

Statický posudok odporučil len dočasné riešenie – sanovanie strechy asfaltovým pásom za približne



Cenu za sanáciu strechy Malého Braníka odhaduje samospráva na 305-tisíc eur. Foto: Ivana Vrabľová

80-tisíc eur. „Sme presvedčení, že takto investované finančné prostriedky by predstavovali zbytočne vysoké náklady na len dočasné riešenie problému. Preto sme sa rozhodli investovať rozumnejšie a pristúpili sme k obstarávaniu projektovej dokumentácie na komplexnú rekonštrukciu strechy, ktorá zabezpečí trvalé odstránenie poruchy,“ doplnil Mandák. Na základe dokumentácie mestskej časti následne vyhlási verejnú

súťaž na zhotoviteľa prác. Náklady na rekonštrukciu strechy si zatiaľ netrúfa odhadnúť – závisia od rozsahu opráv aj cien stavebných materiálov v čase realizácie. Všetky najnovšie informácie o rekonštrukcii nájdete na petrzalka.sk/branik.

Nikoleta Janková

V PLÁNE JE ZOS-KA AJ DENNÝ STACIONÁR

Petržalka starne. Podľa najnovších údajov zo Štatistickej ročenky Hlavného mesta SR Bratislava sa v okrese Bratislava V zvýšil index starnutia za štyri roky o takmer 38 bodov – kým v roku 2020 na 100 detí vo veku 0 až 14 rokov pripadalo 114 ľudí starších ako 65 rokov, dnes je to už takmer 153. Na tento trend reaguje aj samospráva, preto medzi projektmi, ktorých realizáciu plánuje, nechýba **zariadenie opatrovateľskej služby (ZOS) a denný stacionár pre seniorov**. ZOS-ka s kapacitou 40 klientov by mala vzniknúť v priestoroch na Haanovej 7, ktoré po skončení nájmu uvoľnilo občianske združenie CMZ Matka, denný stacionár by zasa mohol nájsť sídlo v nevyužívanej časti Klubovne aktívnych seniorov na Osuského 8. Realizácie chce mestská časť financovať z externých zdrojov, prípadne z 20-miliónového úveru, ktorého návrh predkladá samospráva na novembrové zastupiteľstvo.

Martina Štefániková

PETRŽALSKÁ PLAVÁREŇ UPRAVILA CENY

Konsolidačné opatrenia sa nevyhli ani Petržalskej plavárni – kvôli zvyšovaniu nákladov bola nútená zdvihnúť ceny. Aby však návštevníkom vykompenzovala drahšiu návštevu, narástol aj čas, ktorý môžu na plavárni stráviť. Nový cenník platí od polovice októbra, zvýšenia cien sú nasledovné: BALÍK PLAVEC 70 minút (všetky typy) a BALÍK RELAX 120 minút (deti 3 – 14 rokov) – o 1 €, BALÍK RELAX 120 minút (nePetržalčania) – o 1,50 €, permanentka

10 vstupov PLAVEC 70 minút – o 10 €, permanentka 10 vstupov RELAX 120 minút – o 15 €. Novinkou je aj nový typ vstupného – **BALÍK RELAX 120 minút – doobedie**. V pracovných dňoch od 9:30 do 14:00 platí pre všetkých návštevníkov cena 5 €. Vstupné si treba zakúpiť na pokladni najneskôr do 14:00, čo znamená, že na plavárni môžete zostať až do 16:00.

Silvia Šimeková

NOVÝ PSÍ VÝBEH NA BUDATÍNSKEJ

Na Budatínskej už čoskoro pribudne oficiálny psí výbeh. „Zhotoviteľa máme vysúť a zariadenie, začiatok realizácie je naplánovaný na najbližšie dni,“ informovala Ivana Kaľavská z petržalského referátu investičných činností. „Súčasťou realizácie budú aj agility prvky, oploštenie v celkovej výške 1,7 metra je navrhnuté z plotových panelov, ktoré budú mať dva vstupy s dvojbrávkami,“ upresnila. Psí výbeh bude umiestnený vo vnútrobloku vedľa

športoviska Budatínska. Celková suma na realizáciu by mala dosiahnuť 40-tisíc. Financovaný bude z poslanceckých priorít Pavla Pecňa. Psíčkari na najľudnatejšom sídlisku môžu dnes štvornohých miláčikov venčiť v štyroch oploštených výbehoch – na Wolkrovej, Vyšehradskej, Holíčskej a na Šrobárovom námestí.

Martina Štefániková

PETRŽALKA CHCE STAVIŤ NA SOLÁRNU ENERGIU A ZDIEĽANIE ZDROJOV

Mestská časť vidí budúcnosť udržateľnej a cenovo dostupnej energie v jej vzájomnom zdieľaní. Preto sa rozhodla ísť cestou energetického spoločenstva, ktoré pre tento účel založila prostredníctvom občianskeho združenia ES Bratislava-Petržalka. Jeho založenie odhlasovali poslanci petržalského parlamentu ešte v júni 2024.



Dôkazom efektívneho fungovania energetického spoločenstva je napríklad už teraz presun nespotrebovanej energie zo základných škôl do Veolia Arény Draždiak. | Foto: Ivana Vrabľová

Aktuálne mestská časť pracuje na budovaní nových energetických zdrojov aj vo forme solárnych panelov a ich prepojení. Už dnes sú fotovoltické panely umiestnené nielen na niektorých športových zariadeniach – využíva ich napríklad Petržalská plaváreň, ale aj na všetkých jedenástich základných školách v jej pôsobnosti.

PRIPOJIŤ AJ OBYVATEĽOV

Dôkazom efektívneho fungovania energetického spoločenstva založeného petržalskou samosprávou je napríklad už teraz presun nespotrebovanej energie zo základných škôl do Veolia Arény Draždiak. Podľa vicestarostu **Jána Karmana** má však Petržalka v tomto smere omnoho väčšie ambície.

„Vízia Petržalky je najambicióznejšia zo všetkých energetických spoločenstiev, ktoré momentálne na Slovensku existujú. Keď budeme mať dostatok zdrojov a narastie objem nadbytočnej energie, máme v pláne

do projektu pripojiť aj obyvateľov zeleného sídliska,“ vysvetľuje Karman. Podľa jeho slov by sa tak v budúcnosti mohli do obehového systému zapojiť napríklad aj bytové domy, ktoré majú na streche namontované fotovoltické panely – no nielen ako producenti elektrickej energie, ale tiež ako spotrebitelia prebytočnej elektriny z celej energetickej komunity. „Takéto zdieľanie naprieč spoločenstvom posilňuje energetickú sebestačnosť a stabilitu. Vďaka vlastným zdrojom sa znižuje závislosť od veľkých dodávateľov i výkyvy cien na trhu,“ objasňuje Karman.

OCENIL HO AJ GREENPEACE

Môže na takomto systéme zdieľania mestská časť zarábať? To zatiaľ podľa vicestarostu Karmana nie je cieľom, a ani to nie je legislatívne možné. No ako opisuje zámer samosprávy, „benefity z výroby elektriny ostanú v našej komunite, prioritne na pokrytie služieb verejnosti a ak niečo zvyšší, tak aj na súkromnú spotrebu obyvateľov Petržalky.“

Projekt energetického spoločenstva je zatiaľ – aj kvôli legislatívnym výzvam – behom na dlhú trať, no mestská časť dokazuje, že vie vytvoriť koncepciu energetickej udržateľnosti, ktorá výrazne presahuje rámce krátkodobého plánovania alebo trvania volebného obdobia. Petržalke sa podarilo v slovenskom meradle už teraz dosiahnuť úctyhodné výsledky. Všimla si to aj organizácia Greenpeace, ktorá v súčasnosti upriamila záujem práve na energetické spoločenstvá a Petržalku označila ako jeden z príkladov, akými sa na tejto ceste uberať.

VIAC PEŇAZÍ NA PROJEKTY

Vízia pre energetické spoločenstvo však siaha ešte ďalej a podľa Karmana môže znamenať nielen zelenšiu, ale aj cenovo dostupnejšiu budúcnosť pre najľudnatejšiu mestskú časť na Slovensku. Cenová efektívnosť pritom nemusí znamenať len nižšiu cenu za elektrinu. „Čím viac nami spravovaných zariadení dokážeme zásobovať elektrinou z našich zdrojov, tým viac financií ostane na služby pre obyvateľov. Čiže aj hospodárne nakladanie vďaka rozumnému energomanažmentu znamená viac peňazí na nové projekty pre ľudí,“ zdôrazňuje Karman a dodáva, že ak všetko pôjde dobre, časom vieme nainštalovať napríklad nabíjacie stanice pre elektrobicykle či elektromobily. „Zapojením vlastných obyvateľov do energetického spoločenstva navyše posilňujeme lokalpatriotizmus a zvyšovanie záujmu o spôsob i financovanie vlastných energetických potrieb. Je to veľká vec a profitovať z toho bude v konečnom dôsledku každý Petržalčan,“ uzatvára.

Lukáš Laczko

V čom spočíva zmysel energetického spoločenstva?

Členovia komunity preberajú aktívnu úlohu v energetike – namiesto pasívneho platenia účtov za elektrinu ju spoločne vyrábajú, zdieľajú a spravujú. A celé sa to udeje lokálne, v petržalskej samospráve, šetrnejšie k prírode i k peňaženkám.

KiNEKUS



e-shop:
kinekus.sk

14x na Slovensku **2x** v Petržálke



AKCIA
november

Krmítko pre vtáky
drevo, dno 16x12 cm, výška
21 cm, plechová strecha
2340052



17,95

Dóza PíKNíK
materiál plast,
rozmery
37 x 28 x 9 cm
6126059



5,49

**Poháre s karafou
SWAROVSKI
CRYSTALS**
elegantná sada 360 ml
pohárov a 1000 ml karafy,
dekor Lúče s kryštálmi vysokej
kvality, nadčasový dizajn
31900004



33,-

Čistič okien
objem 750 ml, na sklo a zrkadlá,
lesk bez šmúh, parfumovaný
692503346

Čistič kuchyne
objem 750 ml, odmasťuje mastné
povrchy, vôňa pomaranča
692503343

Čistič univerzálny
objem 750 ml, odmasťuje a leští
povrchy, svieža vôňa
692503345



1,99

11 - 2,65

Stromček smrek
vianočný stromček
splastovým stojanom,
výška 120 cm,
priemer 83 cm,
farba strieborná,
dekorácie nie sú
v cene
44020



34,95

UPOZORNENIE: Dostupnosť niektorých tovarov u jednotlivých predajcov môže byť na objednávku. Prosíme, informujte sa v predajni.

Ceny sú uvedené v eurách, vrátane platnej sadzby DPH. Sú garantované počas akcie v trvaní **od 1. 11. do 30. 11. 2025** alebo do vypredania skladových zásob. Použité obrázky môžu mať ilustračný charakter. Dekorácie nie sú súčasťou výrobku. Za tlačové chyby predajca nezodpovedá. Tovar do tejto akcie zabezpečuje KINEKUS VO s.r.o. Ak ste nedostali niektorý z akciových tovarov u predajcov, dajte nám to, prosíme, vedieť – vo@kinekus.sk alebo 041/555 55 09.

KiNEKUS Petržalka - Fedinova 14



PO - PIA 8:00 - 18:00
SO 8:00 - 12:00
☎ 02 / 638 11 447
✉ ba@kinekus.sk

KiNEKUS Petržalka - Mlynarovičova 22



PO - PIA 8:00 - 18:00
SO 8:00 - 13:00
☎ 02 / 909 00 085
✉ veduci.ba3@kinekus.sk

Nová predajňa

TÝŽDEŇ DOBROČINNOSTI

Čo znamená dobročinnosť v tejto náročnej dobe? A prečo by som ju mal vôbec robiť? Komu to prospeje – a čo z toho mám ja? To sú otázky, ktorými sa zaoberali žiaci 9. ročníka na Cirkevnej základnej škole Narnia na Beňadickej ulici.



Žiaci 9. ročníka na Cirkevnej základnej škole Narnia na vlastnej koži testovali, aké je byť dobrovoľníkom. | Foto: Lena BočKayová

Teória je jedna vec, prax druhá. A tak sme sa v týždni od 22. do 26. septembra rozhodli vyjsť do terénu. Našou prvou zastávkou bol objekt partnerskej strednej školy Lýcea C. S. Lewisa na Znievskej ulici. Viacerí spolužiaci sa tam budú hlásiť na prijímacie pohovory. Budovu získanú do prenájmu od MČ Petržalka už „nahryzla“ ťažká technika a do konca roka majú byť ukončené hrubé práce na skelete. Prví študenti by mali

vstúpiť do nových priestorov v roku 2027.

Náletové dreviny, pne či pre-rastená burina – to všetko muselo ustúpiť našim pílkam a sekerám. Jedna skupina dočist'ovala areál, druhá obrusovala hrdzu z plota okolo budovy. Plot sa nebude meniť, no dostane nový náter.

Pre kultúru aj Omamy

Počasie nám neprialo. Pršalo a fúkal chladný vietor – no aj tak sa nám podarilo aspoň čiastočne

namaľovať časť plota. Lenže, čo ďalej? Vrátiť sa do lavíc? Vzdáť to? Útočisko sme našli v Dome kultúry Lúky a v Materskom centre Budatko.

Vedúca domu kultúry, Katka Godorová, nás previedla zákutiami budovy, porozprávala o dôležitosti kultúry na najväčšom sídlisku na Slovensku a predstavila aktivity, ktoré pripravujú pre verejnosť.

My sme jej ukázali, že sa práce nebojíme – zehlili sme obrusy, dezinfikovali stoličky, vysávali kino, triedili hračky aj kancelárske potreby. Chlapci leštili vstupné dvere a okná, dievčatá čistili listy rastlín. Boli sme radi, že sme mohli pomôcť a zároveň vidieť, ako takáto organizácia funguje. Určite by sme jej dopriali viac peňazí na novú strechu, ktorá v čase dažďa neizoluje.

Vo štvrtok sa počasie zhoršilo, preto sme sa presunuli do Materského centra Budatko. S dobrovoľníčkou centra Barborou Filo sme pripravovali edukačné pomôcky pre občianske združenie Cesta von. Poznáte ich program Omama? Ženy z rómskych komunít – tzv. omamy – pracujú priamo v rodinách, pomáhajú

s rozvojom reči a sociálnych zručností detí od narodenia a vzdelávajú rodičov. My sme pre tento program vyrábali rôzne šablóny, nálepky, pexesá a priradovačky.

Pre ľudí bez domova

Štvrtok bol výnimočný aj tým, že deň sa pre nás neskončil odchodom z centra. V podvečer sme sa stretli v priestoroch Cirkvi bratskej, kde sme varili gulášovú polievku pre ľudí bez domova. Pripravili sme cca 35 litrov a o 19:30 sme už stáli pod mostom Lanfranconi, pripravení rozdávať porcie spolu s organizátormi z OZ Kresťania v meste.

Za výdajný stôl sa postavili deti, ktoré majú svoje domovy, rodiny, teplo a bezpečie. Tá skúsenosť, keď zistíte, že pre niekoho je aj pár ponožiek alebo kúsok pečiva vzácnosť, sa hlboko zapíše do pamäti.

V piatok sme sa venovali spätnej väzbe. Žiaci aj učители, spoločne sme zisťovali, koho a ako hlboko zasiahli jednotlivé momenty, a či to celé malo zmysel. Odpovede boli jednoznačné – malo. Pridáte sa?

Lena BočKayová
učiteľka ZŠ Narnia

PETRŽALSKÉ SÚZVUKY FERKA URBÁNKA 2025 SPOZNALI VÍTAZOV

Už tridsaťšesť rokov Petržalka ponúka príležitosť začínajúcim autorkám a autorom z celého Slovenska, aby ukázali svoj talent v literárnej súťaži **Petržalské súzvuky Ferka Urbánka**. Tento rok sa zapojilo 133

účastníkov, ktorí zaslali 291 prác. Koncom októbra vybrala porota tých najlepších.

Spisovateľka **Marta Hlušiková**, básnik a epigramatik **Erik Ondrejička** a literárny publicista **Dado Nagy** hodnotili súťažné texty v štyroch vekových a dvoch žánrových kategóriách.

Diplomy a vecné ceny od Mestskej časti Bratislava-Petržalka a vydavateľstiev Slovart, IKAR

a Artis Omnis oceneným autorkám a autorom odovzdali okrem porotkyne a porotcov aj poverená riaditeľka Miestnej knižnice Petržalka **Libuša Jad'ud'ová** a vicestarosta Petržalky **Ján Karman**.

Po vyhlásení výsledkov nasledoval seminár s porotcami, počas ktorého si účastníci odniesli cenné postrehy, spätnú väzbu a odporúčania pre ďalšiu tvorbu.

Spríevodnými podujatiami súťaže bol aj kurz kreatívneho písania pod vedením spisovateľky **Slavky Liptákovej**, autorky kníh *Krajina matiek*, *Posledné veci*, *Nová októbra*, *Dierožrút* a *Dom č. 34*. Kurz ponúkol účastníkom jedinečnú

príležitosť rozvíjať svoj literárny talent, získať cenné rady od skúseneho autora a načerpať inšpiráciu v tvorivom prostredí.

Vo februári 2026 bude vyhlásený 37. ročník literárnej súťaže **Petržalské súzvuky Ferka Urbánka**.

Zoznam víťazov jednotlivých kategórií nájdete na webe kniznicapetrzalka.sk.

Rebeka Ōsziová,
Knižnica Petržalka

KNIŽNIČNÉ SRDCE PETRŽALKY BUDE BIŤ NA FEDINOVEJ

Už v novembri vyhlási Miestna knižnica Petržalka verejné obstarávanie na zhotoviteľa prác nového centrálneho sídla petržalskej knižnice, ktoré vznikne prestavbou už dlhšie nevyužívanej časti budovy materskej školy na Fedinovej ulici.



Prestavba a rekonštrukcia budovy bude financovaná kombináciou zdrojov. Sumu vyčíslila samospráva na takmer 640-tisíc eur. | Vizualizácia: MARDIZ

Stodvadsaťtisícová Petržalka je sídliskom s najvyšším počtom ľudí s vysokoškolským a stredoškolským vzdelaním na Slovensku. „Knižnice sú jednou z finančne najdostupnejších služieb, ktoré samospráva ponúka pre svojich obyvateľov pre rozvoj čítania, a s tým súvisiaceho vzdelávania. Knižnica Fedinova má potenciál stať sa novým miestom, ktoré pretvára nielen priestor, ale aj spôsob, akým vnímame úlohu knižnice v súčasnej spoločnosti v novodobej histórii sídliska Petržalky,“ hovorí o budúcom centrálnom sídle Knižnice Petržalka jej riaditeľka **Libuša Jaďud’ová**.

MODERNÝ, OTVORENÝ PRIESTOR

Moderné priestory ponúknu nielen možnosť výpožičiek kníh, časopisov, novín a spoločenských hier, ale aj príjemné prostredie na trávenie času pri čítaní dennej tlače a časopisov, či možnosť využiť internet a iné doplnkové služby petržalskej knižnice. V budove bude sídliť aj riaditeľstvo knižnice, administratíva a katalogizačné oddelenie.

Okrem miesta na rozvoj komunitného života na prízemí budovy, budú súčasťou knižnice aj štyri špecializované zóny na poschodí budovy: **vzdelávacia miestnosť** na semináre a prednášky s dôrazom na environmentálne, celospoločenské, vzdelávacie a globálne témy, **spoločenská sála** s pódium a priestorom pre tvorivé workshopy, komunitné a literárne podujatia, **detská herňa a čítareň Stromovníček** vybavená interaktívnymi, bezpečnými a vývinovo vhodnými prvkami a lepoprelami a **klubová miestnosť** pre knižné a literárne kluby, biblioterapiu, storytelling, stretnutia so seniormi či začínajúcimi autormi.

„Nová pobočka na Fedinovej ulici má ambíciu priniesť dôstojný, prístupný a inšpiratívny priestor, v ktorom sa budú prirodzene stretávať generácie, rozvíjať čitateľská gramotnosť, podnecovať tvorivosť a utužovať komunitné väzby. Z tradičného výpožičného miesta sa knižnica mení na moderný, otvorený priestor, ktorý reaguje na potreby 21. storočia,“ vysvetľuje riaditeľka. V našich plánoch počítame s rozšírením výpožičných hodín knižnice, ktorá bude otvorená 6 dní v týždni a ešte väčším počtom plánovaných podujatí pre školské triedy aj

čitateľskú verejnosť, a to od batolárií až po vzdelávacie podujatia pre seniorov,“ vysvetľuje riaditeľka.

KOMBINÁCIA ZDROJOV

Architektonickú a interiérovú štúdiu novej knižnice na Fedinovej vypracovala architektka Mária Modrovičová – MARDIZ.

Prestavba a rekonštrukcia budovy bude financovaná kombináciou zdrojov. Sumu vyčíslila samospráva na takmer 640-tisíc eur. V rozpočte knižnice na rok 2025 bolo na tento účel vyčlenených 400 000 €, samospráva chce na obnovu využiť aj peniaze z 20-miliónového plánovaného úveru (takmer 239-tisíc eur), ten však ešte musia schváliť poslanci na novembrovom zasadnutí petržalského zastupiteľstva. Na modernizáciu interiérového vybavenia knižnica získala z Fondu na podporu umenia dotáciu vo výške 40 000 €.

Ak všetko pôjde podľa plánu, brány novej pobočky a sídla knižnice sa otvoria na jar v roku 2026.

Libuša Jaďud’ová, Viera Némethová
Knižnica Petržalka

TEPLO PRE PETRŽALKU: ÚČINNÉ CZT, INVESTÍCIE Z EUROFONDOV A STABILNÉ CENY

V Petržalke sa už desaťročia spoliehame na systém centralizovaného zásobovania teplom (CZT), ktorý sa osvedčil ako efektívne a spoľahlivé riešenie pre túto najväčšiu bratislavskú mestskú časť. Systém je založený na vysokoúčinnnej kombinovanej výrobe tepla a elektriny (kogenerácia), ktorý predstavuje technicky vyspelý a ekologický spôsob výroby energie v porovnaní s inými zdrojmi na nízkoemisné fosílné palivo.

Súčasná verzia versus budúcnosť

Aktuálne predstavuje systém CZT pre obyvateľov významné benefity – je spoľahlivý, zabezpečuje nepretržitú dodávku tepla a teplej vody – a čo je dôležité, funguje bez ďalších rušivých vplyvov na každodenný život v mestskej časti. Obyvatelia nie sú vystavení nadmernému hluku z výrobných zariadení ani vizuálnemu smogu či estetickému narušeniu prostredia. Kotle sú dispozične situované tak, aby minimalizovali vplyv na okolie. Avšak aj tento rokmi osvedčený systém v súčasnosti prechádza modernizáciou, z dôvodu nových celospoločenských výziev na zvyšovanie efektívnosti, ekologizáciu a udržateľnosť pri súčasnom zachovaní základných výhod – spoľahlivosti, čistoty a minimálneho vplyvu na kvalitu života obyvateľov Petržalky.

Prechod na účinné CZT ako požiadavka budúcnosti

V aktuálnej dobe sme však svedkami zásadných zmien v spôsobe výroby tepla a teplej vody v Petržalke. Tieto zmeny sú motivované požiadavkami Európskej únie (EÚ) vyžadujúcimi prechod na tzv. účinné CZT. To znamená, že významný objem vyrobeného tepla musí pochádzať buď z obnoviteľných zdrojov energie, vysokoúčinnných technológií alebo ich kombináciou. Táto legislatívna požiadavka motivuje mestá a energetické spoločnosti modernizovať svoje tepelné systémy. V prípade



Zelená transformácia bude výhodným riešením, ktoré prinesie Petržalčanom moderné, cenovo dostupné a environmentálne zásobovanie teplom na desaťročia dopredu. | Foto: Shutterstock

Petržalky to znamená doplnenie tradičných kogeneračných zdrojov o tepelné čerpadlá, ktoré dokážu efektívne využívať obnoviteľné zdroje energie. Kľúčovou požiadavkou pri tejto transformácii je, aby nové technológie žiadnym významným spôsobom nenarušovali štandardnú kvalitu života obyvateľov.

Čo prinesú nové tepelné čerpadlá?

Obavy obyvateľov týkajúce sa inštalácie tepelných čerpadiel na strechách kotolní sú pochopiteľné, no spoločnosť Veolia Energia Slovensko, a. s. vyvinie maximálne úsilie na elimináciu všetkých dohadov a nejasností pri ich realizácii a technických riešení. Zariadenia budú projektované s dôrazom na minimalizáciu vplyvu na okolité prostredie, či už z vizuálneho alebo hlukového hľadiska. Pri inštalácii sa používajú výhradne certifikované materiály

a dodržiavajú sa všetky platné technické normy a predpisy týkajúce sa hluku a estetiky. Cieľom je bezpečne splniť európske normy a zároveň zachovať vysoký štandard kvality života v Petržalke.

Dôležité je zdôrazniť, že primárnym cieľom týchto modernizačných opatrení nie je zvýšenie celkových cien tepla, ale práve naopak – ambíciou je ich udržanie na prijateľnej úrovni prostredníctvom zvýšenia efektivity systému. Moderné tepelné čerpadlá a technológie prispievajú k zníženiu energetických strát, čo v dlhodobom horizonte pomôže stabilizovať alebo dokonca znížiť variabilné náklady na vykurovanie pre obyvateľov. Veolia tak berie do úvahy technickú nevyhnutnosť modernizácie a rešpektovanie potrieb a obáv miestnej komunity.

Kombinácia tepelných čerpadiel s modernizovanými kogeneračnými jednotkami predstavuje pokročilé riešenie, ktoré vytvorí

flexibilný a efektívny energetický systém pre Petržalku. Tento hybridný systém umožní optimálnu výrobu tepla a elektriny podľa aktuálnej potreby a podmienok, čo prináša viacero zásadných výhod.

Aké výhody to prinesie pre Petržalčanov?

Modernizácie budú spolufinancované z eurofondov. Ak bude petržalský systém spĺňať podmienky účinného CZT, získa až 80 % nenávratného finančného príspevku z Modernizačného fondu. Znamená to, že modernizácia rozvodov, ktoré už dnes vyžadujú investície, nepôjde z rodinných rozpočtov obyvateľov. Minister životného prostredia SR, Tomáš Taraba, oznámil, že na tieto projekty bude vyhradených 55 miliónov eur a výbornou správou je, že medzi príjemcami je aj CZT v Petržalke.

Nižšie účty za teplo. Vďaka eurofondom budú ekonomické dopady investícií oveľa nižšie a tým je možné v budúcnosti znížiť prevádzkovo-investičné náklady a zastabilizovať účty za teplo.

Odbornosť. Nestačí postaviť čerpadlá – dôležité je, aby ich vedel prevádzkovať silný a odborný hráč. Spoločnosť Veolia Energia Slovensko, a. s. má technológie, potrebné skúsenosti, tím špecialistov ako aj prístup na

veľkoobchodné trhy s energiami, preto vie zabezpečiť, že aj pri tzv. zelenej transformácii zostane teplo pre Petržalku dostupné a cenovo stabilné.

Investícia do budúcnosti Petržalky

Modernizácia systému CZT predstavuje strategickú investíciu do budúcnosti mestskej časti a mesta Bratislava. Obnova tepelnej infraštruktúry je kľúčová pre zabezpečenie spoľahlivého a efektívneho vykurovania pre desaťtisíce domácností.

Zelená transformácia CZT má nielen ekologický, ale aj významný ekonomický rozmer. Získavanie európskych fondov a dotácií je základné pre financovanie modernizácie systému, pretože čím viac externých finančných zdrojov sa podarí získať, tým nižšie budú náklady za teplo pre samotných spotrebiteľov.

Finančné prostriedky z EÚ pre Petržalku

Využitie európskych fondov umožňuje realizovať rozsiahle investície, ktoré by inak zatťažili mestský rozpočet a v konečnom dôsledku aj peňaženky občanov. Efektívny systém s minimálnymi stratami znamená nižšie prevádzkové náklady, ktoré sa premietnu do výhodnejších cien pre koncových spotrebiteľov. Tento

prístup zabezpečuje, že zelená transformácia nebude len ekologickým projektom, ale aj ekonomicky výhodným riešením, ktoré prinesie Petržalčanom moderné, cenovo dostupné a environmentálne šetrné zásobovanie teplom na desaťročia dopredu.

Spolupráca medzi súkromným sektorom a samosprávou

Zámerom spoločnosti Veolia Energia Slovensko, a. s. je preto investovať do modernizácie tepelných rozvodov, znižovania energetických strát a zlepšovania efektivity vykurovania. Dôležitými prvkami transformácie je implementácia inteligentných riešení pre meranie a reguláciu spotreby tepla, čo prispieva k úsporám energie a zníženiu nákladov pre obyvateľov.

Veolia napríklad podporuje aj víziu projektu Nová Petržalka v oblasti ekologickej transformácie, prechodu na obnoviteľné zdroje energie a znižovania uhlíkovej stopy sídliska. Partnerstvo na projekte Nová Petržalka predstavuje príklad spolupráce medzi súkromným sektorom a mestskou samosprávou pri vytváraní moderného, udržateľného a energeticky efektívneho mestského prostredia.

Odbor komunikácie a marketingu,
Veolia Energia Slovensko, a. s.



ODSTÁVKY TEPLEJ VODY A KÚRENIA NA VAŠEJ ULICI?

Budte informovaní o prerušeníach dodávky tepla a teplej vody na vašej adrese počas vykurovacej sezóny.

Zaregistrujte sa na bezplatný odber informácií o odstávkach prostredníctvom SMS alebo e-mailovej správy.

veoliaenergia.sk

REGISTRÁCIA:





DETI S AUTIZMOM SÚ UNIKÁTNE AKO OBRAZY V LOUVRI

„My tu vlastne deti vychovávame pre inkluzívnu budúcnosť,“ hovorí Michaela Rumanková, špeciálna pedagogička z triedy pre deti s autizmom v petržalskej Materskej škole Iljušinova.

Za to, že tohtoročná dvojnásobná Osobnosť Petržalky **Michaela Rumanková** pôsobí už štvrtstoročie na MŠ Iljušinova, vďačí nielen podnetnej práci, ale i skvelým kolegyňiam, s ktorými si rozumie aj bez slov. V rozhovore rozpráva o práci s deťmi s poruchami autistického spektra (PAS), o tom, prečo je dôležité spájať ich s bežnými deťmi už od škôlky, ale aj o tom, že inklúzia sa nie vždy chápe správne.

V Materskej škole Iljušinova, v triede pre deti s poruchami autistického spektra, pôsobíte už 25 rokov. Bola špeciálna pedagogika vašou prvou voľbou?

Vyštuďovala som strednú zdravotnú školu, odbor detská sestra. Asi som si predstavovala (v pätnástich máte také predstavy), že budem robiť v pôrodnici, s bábätkami na novorodeneckom.

Po škole som však nastúpila do Domova sociálnych služieb pre deti a dospelých Kampino v Petržalke. Rok som pracovala ako vychovávateľka – a práve tam som si povedala, že chcem študovať špeciálnu pedagogiku, tá práca ma pohltila. Videla to aj pani riaditeľka, lebo povedala, že mi upraví pracovný čas a môžem k nim chodiť aj po škole – keďže deti tam boli 24 hodín denne. Celých päť rokov som potom študovala i pracovala – raz na polovičný, raz na celý úväzok podľa toho, aký sme mali rozvrh.

Čo vám to prinieslo iné, než ste sa naučili v škole?

Teória vám nikdy nedá toľko ako prax. Videla som to aj na spolužiakoch – tí, čo sme pracovali v odbore, sme boli úplne inde. Všetko, čo som sa naučila v škole, som krásne preniesla do praxe. Či už to bolo poradenstvo, špeciálno-pedagogická diagnostika, metódy, metodiky – celé som si to odskúšala deťmi. A naopak, keď robíte s reálnymi ľuďmi, viete si krásne v škole predstaviť, o čom je reč.



„Špeciálny pedagóg je niekedy ako detektív, musí hľadať spôsoby, cesty, ako správne dieťa viesť,“ hovorí Michaela Rumanková. | Foto: Ivana Vrabľová

Ako ste sa dostali k deťom s poruchami PAS?

Vyzeralo to, že po skončení školy začnem v Kampine pracovať ako špeciálna pedagogička. Ale – myslím, že to bolo v 3. ročníku – na niektorej prednáške nám hovorili o autizme. Vtedy to bolo na Slovensku naozaj zriedkavé, nemali sme taký vzdelávací predmet, ani pedagogiku pre deti s autizmom, skrátka nič; nanajvýš o tom niekto rozprával v rámci iného predmetu. Veľmi ma to zaujalo a dostala som ponuku napísať ročníkovú prácu o práci s autistickými deťmi.

Čo ste zistili?

Zistila som, že je o tom neskutočne málo informácií a ešte menej zariadení, ktoré by sa autistami zaoberali. Aj v Kampine bol

chlapec, Oliver, ktorý mal autizmus. Vôbec tam nepatril, potreboval sa vzdelávať úplne iným spôsobom – už vtedy som premýšľala, ako mu pomôcť. No a v tom čase do našej školy prišla pani doktorka Šedibová, jedna z najväčších odborníčok na PAS, a ponúkla nám, či nechceme ísť na stáž do Dúbravky do Špeciálnej základnej školy (ŠZŠ) pre deti s autizmom Dolinského. Išla som sa tam pozrieť – a bola to láska na prvý pohľad! Okamžite som vedela, že toto chcem robiť.

Svoju diplomovú prácu som robila v Kampine. Oliverovi som vytvorila také prostredie, aké mali deti na Dolinského – kolegovci aj riaditeľka boli nadšení, že prinášam niečo nové. A aj preto, lebo sa chystali otvoriť takúto sekciu, keďže deti s autizmom pribúdalo. No aj tak som v Kampine nakoniec

neostala. Keď som skončila školu, dozvedela som sa, že na Il'jušinovej je bežná materská škola so špeciálnymi triedami, a práve hľadajú špeciálneho pedagóga – nezaváhala som ani na okamih.

Škôlka už vtedy fungovala aj pre deti so znevýhodnením?

Škôlku otvorili v roku 1984, ja som nastúpila v roku 2001 – trieda pre deti s autizmom vtedy existovala dva roky. Ale bol to skôr taký projekt – overovali sa nejaké metódy, skúšalo sa, či to bude fungovať. Zo začiatku tu boli dve triedy – jedna pre deti s autizmom a jedna pre deti s mentálnym znevýhodnením. Postupne sme sa rozhodli, že sa budeme špecializovať len na deti s poruchami PAS.

Je rozdiel v prístupe k deťom s mentálnym znevýhodnením a k deťom s PAS?

Ako to jednoducho povedať... Deti s mentálnym znevýhodnením sa motivujú omnoho

ľahšie, nepotrebujú takú štruktúru, môžu pracovať v skupine, na jedného pedagóga môže byť viac detí, pracovať môžu hravejšou formou. Deti s autizmom potrebujú štruktúru, predvídateľnosť, vizualizáciu, omnoho väčšiu motiváciu a učia sa úplne iným spôsobom. Napríklad dnes sme išli na plaváreň. Deťom s intelektuálnym znevýhodnením možno stačí povedať – ideme plávať – a ony sa tešia, nepotrebujú ďalšie podrobnosti. Ale naše deti to musia vidieť na obrázkoch – kam ideme, ako dlho tam budeme, kto tam s nimi bude, čo sa bude diať, čo sa od nich bude očakávať... Skrátka, potrebujú poznať celú štruktúru, systematický plán krokov, algoritmus.

Mne to príde ako šachová partia, musíte premýšľať strašne veľa ťahov dopredu...

To ste výborne povedali. Rozdiel je ešte aj v tom, že deti s mentálnym znevýhodnením v istej vekovej kategórii sú približne rovnaké. Samozrejme, záleží na stupni mentálneho znevýhodnenia, ale v tých jednotlivých pásmach sú si veľmi podobné. Kdežto naše deti – a to je asi najmarkantnejší rozdiel – sú absolútne rozdielne. Sto detí s autizmom znamená sto autizmov, každý je unikát ako

obrazy v Louvri. Veľmi dobre to hovorí doktorka Hincová, že každý jeden potrebuje svoj návod. A to je rozdiel medzi nimi a deťmi s intelektuálnym znevýhodnením.

Vy musíte žiť v hlave tisíc životov, podľa toho čo počúvam.

Ási áno. (Smiech.) A asi aj preto nás je v triede šesť, každá máme na starosti dve deti. Tým pádom ja nemusím žiť dvanástimi životmi, ale len dvoma. Ale tými dvoma životmi skutočne žijem. A keď mi tie deti odídu do školy, prídu nové deti a začínam odznova.

V akom veku do vašej triedy detičky prichádzajú?

Úplne ideálne by bolo, keby prišli v troch rokoch. Ale, žiaľ, musíme zo zákona uprednostniť povinné predprimárne vzdelávanie – čo na jednej strane úplne chápem, lebo päť-šesťročným deťom dávame šancu, že

všetko možné – od digitálnych technológií, cez dinosaury, vesmír... Musela som objavovať, čo ho vlastne idem učiť, čo ešte nevie. (Smiech.) Takže pri takýchto deťoch mantinely podľa mňa ani neexistujú.

Učili ste dieťaťko, pri ktorom ste si povedali – vidíte, ja som hovorila, že to dotiahne ďaleko?

Ja si to hovorím pri všetkých deťoch. Áno, mali sme deťúrence, ktoré vyštudovali vysokú školu, ale viete, ono nejde o to, aby všetci mali gymnázium. Každé to dieťa sa niekam dostane a dosiahnutie tej konkrétnej méty je veľký úspech – a my si povieme: vidíte, my sme to hovorili.

Pracujete aj s rodičmi?

Tým, že žijem životmi tých detí, ich rodina sa stáva súčasťou môjho života. Stávame sa partnermi, musíme ťahať za jeden koniec a veľmi úzko spolupracovať. Lebo keď ja niečo naučím dieťa v materskej škole, to neznamená, že sa to automaticky preniesie domov. Preto každý deň, keď prídem domov, preberám s rodičmi, čo a ako sme robili. Večer im naposielam videá a fotografie z celého dňa a potom oni mne pošlú video, ako s dieťaťkom pracujú, či je to v poriadku, či to robíme takto... Sme naozaj neprestajne v kontakte.

Posunuli ste sa aj vy, odkedy ste začali v tomto odbore pracovať?

Určite, prax je naozaj na nezaplatenie. Čím viac robíte, tým viac vám to dáva, a tým viac viete pomôcť ďalším deťom. Lebo aj keď som hovorila, že každé je iné, predsa len metódy pla-

tia na všetky deti, len iným spôsobom. A samozrejme, vzdelávam sa. Mám dve atestácie, robím si rôzne špecializačné a inovačné vzdelávania... Učiteľ sa musí učiť celý život.

Je dosť takýchto odborníkov na Slovensku?

Áno, určite.

Tak ako to, že sa to neprejaví na počte špecializovaných škôl a škôlok?

Teraz sa veľa hovorí o inklúzii, o tom, že deti majú právo vzdelávať sa na hociakorej škole, ktorú si rodičia vyberú. Žiaľbohu, na hociakorej škole to nejde; ale MŠ Il'jušinova je veľmi dobrý príklad, ako by to malo a mohlo



Michaela Rumanková sa stala až dvojnásobnou Osobnosťou Petržalky – okrem sošky v kategórii Vzdelávania a rozvoj kritického myslenia získala aj Cenu verejnosti. | Foto: Ivana Vrablová

nejdú z domu hneď do školy. Ale na druhej strane tým maličkým veľa uniká. Keby mi sem prišlo trojročné dieťa, viem, že by som ho dostala úplne niekde inde, ako keď s ním pracujem rok-dva.

Dokázate dostatočne posunúť aj staršie deti?

Hoci niektoré majú trochu obmedzené mantinely a ťažšie sa cez ne prechádza, viete ich v tých ich medziach krásne posunúť. A sú tu aj deti s Aspergerovým syndrómom, malí géniovia, možno budúci vedci na SAVke. Aj teraz mám chlapčeka, ako štvorročný sa naučil sám čítať a písať. Podľa mňa bude raz riadiť nejakého obrovského korporátu. Baví ho

byť. Každá materská škola by mala mať aspoň jednu špeciálnu triedu, kde by boli špeciálni pedagógovia; kde by tie deti mali svoje podmienky, pomôcky – a popritom by mohli chodiť do bežných tried a byť v komunite bežných detí. Ale nie je úplne ideálne, keď je dieťa len tak v bežnej triede a nemá pedagogického asistenta... Ak má učiteľka dvadsať bežných detí a k tomu jedno-dve so špeciálnymi potrebami... To je naozaj ťažká práca.

Vo videovizitke k Osobnosti Petržalky ste povedali peknú vetu: deti majú krídla a vy ich učíte lietať.

To som vlastne nevymyslela ja. Jedna maminka mi napísala, že jej syn sa narodil s krídlami a ja že ho učím lietať. Keď som si to vtedy prečítala, povedala som si – áno, my tie naše deti vlastne nielen vzdelávame. Učíme ich žiť v spoločnosti, správať sa v rozličných situáciách, zvládať bariéry, s ktorými sa stretávajú a – učíme ich lietať. Aby preleteli svoje mantinely a doleteli čo najďalej. A dúfame, že tí, ktorí ich preberú po nás, im tie krídla nepristrihnú a budú pokračovať v tom, čo sme začali.

Takže odovzdávate s dieťaťom na ďalšiu školu aj nejaký balík informácií?

Snažíme sa vypracovať podrobné správy o deťoch, také „manuály“. Niektoré školy si to vyslovene vyžadujú, niekde sú iniciátormi rodičia – poprosia nových učiteľov, aby sme si vymenili skúsenosti. Je to veľmi dôležité, lebo získajú východiskový materiál, ktorý môžu ďalej rozvíjať.

Ozývajú sa vám niektorí žiaci po rokoch?

Niektorí áno, ale učím aj detičky, ktoré sú neverbálne, také sa mi nevedia ozvať. Ale zase majú rodičov, a tí sa mi ozvú. Mám dievčatko a chlapca, ktorí tu boli, keď som sem nastúpila, boli to moje prvé deti v tejto škôlke. Ten chlapec má cez 30 rokov a s jeho maminou som stále v kontakte. Sledujem ho cez sociálne siete a raz sme sa aj stretli. On mi to síce nevedel povedať, ale jeho mama hovorila, že mu vidno na očiach, že ma spoznal a teší sa, že ma vidí. Bolo to dojemné.

Nikdy vás nelákalo skúsiť niečo iné? Napríklad učiť na základnej škole?

Ani nie, mne sa táto práca páči. Ale premýšľala som nad fakultou... aj ma prijali na doktorandské štúdium. Naivne som si myslela, že sa to bude dať sklbiť – škôlka a vysoká škola, ale asi by to nešlo, takže som si to rozmyslela. A to som už dala aj výpoveď! Celé leto som rozmýšľala, že som sa asi nerozhodla dobre a potom som s malou dušičkou prišla: pani riaditeľka, ja nakoniec ostávam. Bola rada. A ja som jej bola vďačná, že mi nepo-



V Materskej škole Iljušinoва vzdeláva deti s autizmom už 25 rokov. | Foto: Ivana Vrabľová

vedala – viete čo, ale ja som si už za vás našla náhradu.

A na akademickú pôdu som sa nakoniec dostala – cez eTwinning.

To je vlastne vaša druhá srdcovka. Môžete o tom povedať viac?

eTwinning je obrovská komunita učiteľov naprieč Európou plus niektoré mimoeurópske štáty, ktorá je súčasťou programu Erasmus+ a európskej školskej vzdelávacej platformy ESEP. Hlavnou myšlienkou je spájať školy od materských po vysoké a umožniť, aby učitelia spolupracovali na projektoch, ďalšom vzdelávaní. V materskej škole je to úžasné, lebo vlastne netreba robiť nič navyše, len si vymyslíte nejakú tému na projekt, ktorý súvisí so školským vzdelávaním a spojte sa s kolegami zo zahraničia. Deje sa to v online priestore, a tie decká spolupracujú naprieč krajinami, učia sa tímovej práci, rozvíjajú svoju komunikáciu, digitálne zručnosti, kritické myslenie.

Pokiaľ viem, vy ste už v eTwinningu dosiahli všetko, čo sa dalo.

Získali sme európsku cenu, viackrát národnú cenu, a vždy sa nám podarí získať národný i európsky certifikát kvality. Trikrát sme sa stali Školou eTwinning, keďže v našej škôlke sa tomu venujeme viaceré (ja lektorujem, robím webináre, podcasty, školenia pre materské, základné aj stredné školy). Sú len štyri školy v Bratislave, ktoré toto ocenenie dostali, dve materské z Petržalky – my a Bulíková, Obchodná akadémia Dudova a hotelová škola na Mikovíniho. My tu eTwinningom naozaj žijeme – a robíme to aj inkluzívne s našou triedou. A to je tiež náš veľký úspech.

Prečo je podľa vás inkluzívne vzdelávanie dôležité už od útleho veku?

Lebo všetko, čo sa tu bežné deti a deti s PAS vzájomne naučia, sa prenáša do bežnej populácie. Nám pomohol aj eTwinning. Lebo to nebolo to len o tom, že ja teraz zoberiem jedno dieťa, niečo si v bežnej triede urobíme a vrátíme sa naspäť. Vďaka práci na projektoch sme niekedy spolu trávili celé dni, naozaj sme sa intenzívne spolu učili. Je veľmi dôležité, aby sa začínalo od škôlkarov – lebo bežné deti, ktoré vyrastajú s deťmi s PAS, sa úplne inak pozerajú na zdravotné znevýhodnenie, inak vnímajú odlišnosť. My ich tu vlastne vychovávame pre inkluzívnu budúcnosť.

Boli ste niekedy taká bezradná, že ste sa chceli na všetko vykašľať?

Nie, myslím, že nie. Samozrejme, boli chvíle, keď sa nám v niečom dlho nedarilo pokročiť. Špeciálny pedagóg je naozaj niekedy ako detektív, musí hľadať spôsoby, cesty... Ale keď som už mala pocit, že to nedáme, zrazu to dieťaťko dokázalo ako lusknutím prsta. A to vás okamžite nabije energiou, presvedčí vás to, že všetko, čo robíte, má zmysel.

Toto všetko musí byť veľmi náročné. Čo váš dobíja?

Musím sa priznať, že som hyperaktívna a mám inak nastavené baterky, čo je moja veľká výhoda. A nie je to klíšé, ale dobíja ma moja rodina, manžel, syn – a moje tri mačky, moja felinoterapia. Mám aj iné záujmy: prírodu, hudbu, dobrú knihu – hoci, ja si už aj beletriu vyberám podľa toho, či ju napísal človek s Aspergerovým syndrómom.

Martina Štefániková

teazz

SPARKLING TEA

ČAJ
S BUBLINKAMI
BEZ PRIDANÉHO
CUKRU A SLADIDIEL



Čo s TEAZZ objavíš?

- ✦ Sladené ovocnou šťavou
- ✦ Zaujímavé kombinácie chutí
- ✦ Povzbudzujúci účinok kofeínu

 @teazz_sk
www.teazz.sk

NOMINUJTE OSOBNOSTI NA OCENENIA BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Bratislavský samosprávny kraj (BSK) každoročne oceňuje výnimočné osobnosti, ktoré svojou prácou obohatili ľudské poznanie, dosiahli vynikajúce výsledky alebo prispeli k rozvoju kraja či jeho reprezentácii doma i v zahraničí.



Ocenenia Bratislavského samosprávneho kraja získalo už viac ako sto osobností. | Foto: Monika Kováčová

Medzi nimi sú nielen zvučné mená, ale aj ľudia s veľkým srdcom a odhodlaním prispievať k spoločenskému a ekonomickému rozvoju regiónu. Patria k nim vedci, umelci, pedagógovia, lekári, športovci či ľudia pôsobiaci v sociálnej oblasti.

Na Úrade BSK sme nesmierne hrdí na to, že v kraji máme toľko zaujímavých osobností, ktoré nás inšpirujú, a zároveň motivujú. Ľudí, ktorí svojím talentom, nasadením, ľud-

skosťou a schopnosťou meniť veci k lepšiemu formujú obraz Bratislavského kraja. Sú to osobnosti s rôznymi profesiami či životnými príbehmi – no všetkých spája jedinečnosť, ktorú nemožno prehliadnuť. Preto ak máte aj vy vo svojom okolí výnimočného človeka, povedzte nám o ňom.

Michal Feik
Bratislavský samosprávny kraj

Nominácie posielajte do 31. decembra 2025

Ocenenia BSK môžu byť udelené fyzickým alebo právnickým osobám s trvalým pobytom alebo so sídlom na území BSK. Návrhy na udelenie ocenenia môžu podávať obyvatelia Bratislavského kraja či už samostatne alebo prostredníctvom občianskych združení a organizácií pôsobiacich na území kraja. Prihlasovací formulár a bližšie informácie:

bratislavskykraj.sk/ocenenia.



RADA PARTNERSTVA SCHVÁLILA PROJEKTY ZA VYŠE 80 MILIÓNOV EUR



Medzi kľúčové projekty bratislavskej župy patrí aj Kampus zdravia a športu v Petržalke. | Vizualizácia: BSK

Rada partnerstva pre integrovaný územný rozvoj zohráva kľúčovú úlohu pri definovaní priorit Bratislavského kraja podporených z eurófondov. Jej členmi sú zástupcovia regionálnej a miestnej samosprávy, štátu, podnikateľského a akademického sektora či občianskej spoločnosti.

Na svojom pätnástom zasadnutí podporila sériu projektových zámerov, ktoré významne prispievajú k rozvoju regiónu v oblastiach vzdelávania, sociálnych služieb, dopravnej infraštruktúry, zelenej transformácie, digitalizácie aj energetiky.

Riaditeľ odboru implementácie operačných programov **Peter Furik** vysvetlil, že „nájsť zľadu

v prioritách nie je vždy jednoduché, ale vďaka dobrej spolupráci územných socioekonomických partnerov s podporou národnej úrovne sa nám darí európske prostriedky smerovať do zmysluplných projektov, ktoré zlepšia život v kraji. Na zasadnutí sme sa vďaka schváleným projektom dostali z hľadiska pridelovania podpory na konkrétne projektové zámeru na úroveň 95 percent celkovej alokácie dostupnej pre naše územie. Zároveň kontinuálne pracujeme s mestami a obcami, aby sme im pomohli schváliť projekty čo najskôr zrealizovať.“

Katarína Weissová
Bratislavský samosprávny kraj



Dva kľúčové projekty

„Urobili sme ďalší krok k tomu, aby sa Bratislavský kraj rozvíjal ako moderný, inkluzívny a ekologický región. Schválené projekty prinášajú investície do vzdelávania, sociálnych služieb, dopravy i verejného priestoru,“ povedal predseda BSK **Juraj Droba**. „Som rád, že sme pred partnerov mohli predložiť aj dva kľúčové projekty župy, na ktorých kontinuálne pracujeme už roky. Ide o **Kampus zdravia a športu** v Petržalke a obchvat Modry. Kým prvý priniesie inovatívny prístup do odborného vzdelávania a bude vlajkovou loďou stredných odborných škôl, druhý projekt zásadne zlepší kvalitu života obyvateľov Modry a jej okolia vďaka odkloneniu najmä tranzitnej dopravy.“

O DUŠEVNÉ ZDRAVIE NA STREDNÝCH ŠKOLÁCH SA STARÁME NAD RÁMEC KOMPETENCIÍ SAMOSPRÁVY UŽ TRI ROKY



Úzkosti, depresie a sebapoškodzovanie trápia čoraz viac mladých ľudí. Mnohí majú pritom pocit, že so svojimi problémami zostávajú sami. Aby vedeli, že pomoc existuje a je dostupná okamžite, vznikol projekt NIE SOM OK. Ide o spoločnú iniciatívu Bratislavského samosprávneho kraja (BSK) a OZ IPčko, ktoré za tri roky trvania projektu zrealizovalo už viac ako 2 200 intervencií.

Projekt zahŕňa prevádzku online poradne **niesomok.sk**, školenia a supervízie pre riaditeľov, krízových interventov aj učiteľov stredných škôl. Poradňa ponúka nonstop dostupných psychológov prostredníctvom chatu a garantovanú odpoveď na e-mail do 18 hodín. Súčasťou projektu je výjazdový tím psychológov, ktorý dokáže zasiahnuť priamo na škole do 60 minút od nahlásenia problému.

MIESTO, KDE VŽDY NÁJDU POMOC

„V ostatných rokoch pozorujeme dramatický nárast duševných ťažkostí medzi mladými. Podpísala sa pod to pandémia, izolácia, tlak na výkon, vplyv sociálnych sietí aj celková neistota v spoločnosti. Na Úrade BSK sme reagovali rýchlo, odborné a nad rámec našich kompetencií. Spustili sme vlastný systém podpory duševného zdravia pre žiakov, učiteľov aj rodičov. Chceli sme, aby vedeli, že nie sú sami a existuje spôsob a miesto, kde nájdu pomoc. Všetky služby sú poskytované bezplatne, anonymne a dôverne,“ uviedol predseda BSK **Juraj Droba**.

Podľa odbornej poradkyne IPčka **Zuzany Juránkovej** je najdôležitejšie, aby mladí ľudia vedeli, kde nájdu pomoc, a mali bezpečný priestor, kde sa môžu zdôveriť. Úprimný rozhovor je totiž prvým krokom k riešeniu. Najčastejšie mladých trápi osamelosť (24 %), úzkosť (22 %), myšlienky na ukončenie života (18 %), sebapoškodzovanie (15 %) a depresívne stavy (12 %). To sú vážne témy, pri ktorých je nevyhnutná odborná pomoc aj včasné zachytenie varovných signálov.

INŠPIROVALI SA AJ ĎALŠIE ŽUPY

Projekt NIE SOM OK dnes využíva väčšina župných škôl. Ambíciou kraja je, aby sa stal ich prirodzenou súčasťou – podobne ako programy prevencie v oblasti drog či bezpečnosti.

„Zmysel projektu potvrdzujú aj reakcie škôl, ktoré ho vítajú a aktívne využívajú. A inšpirovali sa ním aj ďalšie samosprávne kraje – podobné programy spustil Banskobystrický aj Trnavský kraj, uvažujú o tom



„Všetky služby v rámci projektu NIE SOM OK sú poskytované bezplatne, anonymne a dôverne,“ hovorí predseda BSK Juraj Droba. | Foto: Monika Kováčová

aj ďalšie. Je to jasný signál, že starostlivosť o duševné zdravie, najmä u mladých, sa musí stať prioritou celej spoločnosti. Projekt zároveň zapadá do priorit Národnej stratégie duševného zdravia, ktorá zdôrazňuje potrebu dostupnej pomoci, prevencie a podpory mladých ľudí v školskom prostredí. Aj preto by bolo ideálne, keby sa úspešné projekty ako NIE SOM OK rozšírili do všetkých krajov a stali sa systémovo podporovanou

súčasťou školstva. Každé dieťa, bez ohľadu na to, v ktorom kraji žije, si zaslúži rovnaký prístup k psychickej pomoci,“ uzavrela riaditeľka odboru školstva BSK **Jana Zápalová**.

Michal Feik
Bratislavský samosprávny kraj



PŠH: HÝB SA, BAV SA, VYHRAJ



Cieľom Petržalských školských hier je pritiahnúť deti od mobilov k pohybu. Čísla hovoria, že sa to darí.

Ak sa v niečom Petržalka posúva dopredu míľovými krokmi, potom je to určite podpora športu. Predovšetkým masívne buduje a obnovuje športovú infraštruktúru – za posledné roky bola komplexne zrekonštruovaná Športová hala (ŠH) Prokofievova, viaceré bazény a športové areály základných škôl, pribudla celkom nová multifunkčná ŠH Pankúchova, „ľadová“ Veolia Aréna Draždiak a aktuálne sa obnovuje ŠH Draždiak, ktorá by mala okrem iného vytrhnúť trň z päty mnohým klubom, ktoré doteraz nemali kde trénovať. Ale nielen to, samospráva sa snaží maximálne rozšíriť aj športové možnosti tak, aby boli navyše dostupné prakticky pre každého. Pre malých nadšencov založila futbalový a hokejový klub, deťom ponúka viaceré športové krúžky.

Samostatnou kapitolou je podpora športu na základných školách. V roku 2023 po kovidovej pauze Petržalka oživila sériu športových podujatí **Šport na školách** – dnes **Petržalské školské hry**. V minulom ročníku sa vyše tridsiatky zápolení zúčastnilo takmer 2 500 detí. Na veľkolepom návrate tejto „školskej športovej ligy“ sa podieľal aj **Michal Horváth** z petržalského oddelenia školstva.

Aký ohlas mali po tejto dlhej pauze Petržalské školské hry?

Šport na školách fungoval niekoľko rokov – išlo o sériu športových podujatí pre petržalské základné školy pre rôzne vekové kategórie. Hrubý sek v tejto tradícii prišiel s nástupom kovidu a po skončení pandémie už akosi nebol nikto, kto by sa tomu venoval – až v roku 2023 som od starostu dostal zadanie, aby som to oživil. Podujatia sa podarilo opäť rozbehnúť už v školskom roku 2023/2024 s tým, že sme nastavili nejaké fungovanie a oprášili tradičné športové aktivity. Za prvý školský rok sa nám podarilo zorganizovať asi tridsať podujatí, zúčastnilo sa ich 1 594 detí. No už v nasledujúcom ročníku – ktorý sa uskutočnil pod názvom Petržalské školské hry (PŠH) – na 34 aktivitách pretekalo až 2 424 žiakov v 16 disciplínach, od futbalu cez florbal až po Jumanji, čo sú netradičné športové tímové štafety. To je, mimochodom, moja najobľúbenejšia aktivita.

Chcú sa deti podujatí zúčastňovať alebo to robia z donútenia či preto, že sa ulejú zo školy?

(Smiech.) Máme pozitívne ohlasy. Kovid spôsobil, že deti majú problém hýbať sa, a vďaka takýmto aktivitám sú motivovanejšie –



V školskom roku 2024/25 na Petržalských školských hrách súťažilo takmer 2 500 detí. | Foto: Michal Horváth

čo sa prenáša aj do aktivity na hodinách telesnej výchovy. Ale čo je skvelé: učitelia nám hovoria, že decká sa ich pýtajú, kde potom konkrétny šport môžu začať aj aktívne trénovať. A tu musím povedať, že sa veľmi teším z toho, že na PŠH spolupracujeme aj so športovými klubmi v Petržalke. Napríklad pri atletike je to Run for Fun, pri volejbale je to VIVUS Bratislava, ktorý pôsobí v Petržalke, pri basketbale BSC Bratislava a pri futbale MŠK Iskra Petržalka.

Ako spolupráca prebieha?

Napríklad pri atletike je to pomoc pri samotnej realizácii. Keďže nedisponujeme technickým zabezpečením ako štartovacie bloky alebo časomiera, pomôžu nám to zabezpečiť Run for Fun. Plus k tomu nám aj personálne vypoľmôžu, dodajú napríklad skúsených rozhodcov. A pri futbale zas využívame areál MŠK Iskra na ZŠ Budatínska.

Podujatí je dost? a sú rôznorodé. Kde sa konajú – nezaberajú školské telocvične na úkor telocviku?

Určite nie. Našťastie, vieme a môžeme využívať našu vlastnú športovú infraštruktúru v podobe nových a zrekonštruovaných športových hál – ŠH Prokofievova a ŠH Pankúchova. A nemusíme, napríklad pri basketbale, kde bojuje 12 družstiev, rozdeliť turnaj do viacerých dní, pretože keď využijeme paralelne obidve haly, vieme to jedno podujatie urobiť za pol

dňa. Väčšinou využívame ŠH Pankúchova, ktorá je väčšia, sú tam tribúny a ponúka krásne športové zázemie ako z amerických filmov. A všetko to môžu vďaka samospráve zažiť aj decká z našich základných škôl.

Tým, že neobsadzujeme školské telocvične, tam môže prebiehať riadna výuka telesnej výchovy – keďže PŠH sa dejú počas týždňa, nie cez víkendy.

A skvelé je aj to, že vďaka tomu, že sa nám podarilo zrekonštruovať školské bazény, vieme ich využiť aj na túto športovú aktivitu v rámci PŠH – napríklad na plavecký maratón pre deti z 2. stupňa, alebo pri Olympijskom festivale športových nádejí, čo je päťdňové podujatie pre 1. stupeň.

Zaregistrovali ste v rámci zápolení aj nejaké zásadné výkony, rekordy?

Priznám sa, že na to sa úplne nesústredíme, pretože zmyslom našich podujatí nie je úplne dosahovať rekordy, veľké výkony. Samozrejme, výkon je dôležitý pri každej športovej činnosti – ale pre nás je zásadné to, aby tieto športové aktivity pozývali naše decká k pohybu, pretože pohyb sám o sebe je úžasne rozvojová schopnosť nielen pre telo, ale aj pre mozog. Zvlášť v útlom veku, kedy sa dieťa ešte len rozvíja.

To je aj zásadná filozofia PŠH – pozývať deti, aby sa hýbali, dať im rôzne výzvy, aby im šport zachutil, aby uprednostnili pohyb pred mobilom, a to nielen počas telocviku, ale aj ino-

kedy. Riadime sa krédom, ktoré sme vytvorili v rámci PŠH – Hýb sa, bav sa, rozvíjaj sa.

Zo športu na školách sa vlni stali Petržalské školské hry. Ide len o zmenu názvu, alebo aj obsahu?

Je to aj rozšírenie konceptu z hľadiska motivácie – nielen žiakov, ale aj učiteľov, riaditeľov a podobne. Nechceme podporovať decká len v pohybe, ale aj v športovej činnosti, napríklad aj v tej, ktorá sa deje na školách. Súčasťou PŠH je teda aj nový koncept motivácie, hodnotenia, odmeňovania – akokoľvek to nazveme. Má tri kritériá, ktoré pozostávajú z toho, že školy, ktoré sa zúčastňujú PŠH, zbierajú od septembra do mája body – tie získavajú za účasť, športové výkony, a zároveň aj za počet detí, ktoré privedú počas toho obdobia na súťaže. Plus získavajú motivačné body za to, koľko unikátnych detí preteká – aby sa nám nestávalo, že na pravidelnej báze sa zúčastňujú tí istí.

To som sa aj chcela spýtať, či tam nechodia stále tie isté deti...

Čísla hovoria jasne – z tých 2 500 detí je 1 500 unikátnych, čo je super, a v tomto trende chceme pokračovať. A nie je to len ambíciou mestskej časti, aj základné školy vidia pridanú hodnotu, v tom, že to nie je len o tom, priviesť tých najlepších, ktorí už sú v nejakých kluboch. My chceme pozvať decká, ktoré majú vlohy, ale ešte nie sú v kluboch – chceme to v nich oživiť, prebudiť.

Aký benefit majú školy z nazbieraných bodov?

Prvé tri školy si prerozdedia 3 000 eur. Prvá získa 1 500, druhá 900 a tretia 600 eur. S tým, že tieto peniaze nie sú účelovo viazané, hoci, samozrejme, želali by sme si, aby boli použité na rozvoj nejakej športovej aktivity na škole. Ale je to primárne o tom, že škola si povie, na čo ich chce využiť.

A už viete, na čo peniaze školy v minulosti využili?

Podľa našich informácií sa vedenia škôl rozhodli podporiť nové činnosti na školách, robia aj rôzne projekty športového charakteru. Časť ide aj na odmenu učiteľom, ktorí sa aktívne a pravidelne zúčastňujú na športových aktivitách, ktoré organizujeme, alebo sa nakúpí nejaké športové náradie. Takže to nejde len na nové okná. (Smiech.)

Nový ročník PŠH sa už začal?

Ano, v októbri, školským šachovým kolom na ZŠ Pankúchova. Súčasťou našich športových hier je totiž aj šach, ktorý sme celkom účelovo zakomponovali, pretože podľa rôznych štúdií rozvíja myslenie, učí rešpektu a úcte, a tiež podporuje ďalšie metakognitívne schopnosti nášho mozgu. Decká, ktoré napríklad hrajú šach pred začiatkom hodiny, sú potom omnoho sústredenejšie, ako tie, ktoré boli na mobiloch. Lebo už v podstate aktivovali mozgovú centrá, ktoré sú zásadné a potrebné pri premýšľaní.

Naozaj sú v Petržalke školy, kde deti hrajú pred hodinou šach?

Áno, príkladom je ZŠ Gessayova, tam sme zaznamenali najväčší boom. Napríklad, na šachový turnaj, kde je počet detí obmedzený na 30-36 účastníkov, sa nám prihlásilo tento rok 82 detí. Tam už naozaj musel byť veľký filter.

Budú v tomto ročníku PŠH nejaké novinky?

Najdôležitejšie pre nás bolo, aby sme to po veľmi vydarenom 1. ročníku stabilizovali. Ale budú aj novinky. Tým, že mestska časť veľmi aktívne pracuje na rozvoji športovej infraštruktúry, už rok máme k dispozícii aj ľadovú plochu vo Veolia Aréne Draždiak, a zo škôl prišla požiadavka, či by sme to nevyužili – tak sme si povedali prečo nie, a pridali sme novú aktivitu v podobe zimných Jumanji netradičných štafiet.

Základné školy máte podchytené.

Nechcete teda začať pracovať aj s materskými školami?

Je to plán do budúcnosti, ale narážame trochu na problém, že deti v škôlke sú ešte dosť malé, a bolo by trochu komplikované premiestňovať sa na športoviská. Ale uvažujeme o tom, že nejaké menšie podujatie by sa urobilo aj pre predškolákov.

Martina Štefániková

PETRŽALKA PREROZDELÍ SVOJIM NAJVÄČŠÍM ŠPORTOVÝM KLUBOM O 100-TISÍC EUR VIAC



Z dotácií benefitujú aj malé gymnastky z ŠK Juventa. | Foto: Mlú Petržalka

Mestská časť Bratislava-Petržalka každoročne v rámci podpory športu prerozdeľuje aj dotácie na činnosť veľkých športových klubov z územia svojej samosprávy na základe ich žiadostí. O výbere klubu, ako aj výške do-

tácie vo finále rozhoduje miestne zastupiteľstvo.

To v roku 2025 schválilo viac ako 252-tisíc eur, ktoré mestska časť prerozdělila 15 veľkým športovým klubom – od gymnastiky, cez futbal, hokej, basketbal,

hádzanú, beh, florbal, karate, ale aj tanec.

Možnosť požiadať samosprávu o finančnú podporu majú športové kluby opäť. Žiadosti treba podať najneskôr do 30. novembra 2025 cez portál petrzalka.egrant.sk. Pre rok 2026 by pritom mala Petržalka prerozdeliť až vyše 357-tisíc eur.

„Na základe zmien pri financovaní samospráv zo strany štátu sme sa rozhodli navrhnuť zvýšenie podielu dane z príjmov fyzických osôb za predchádzajúci kalendárny rok z 1 % na 2 %, čo by malo predstavovať nárast objemu peňazí o viac ako 100-tisíc eur,” tvrdí prvá zástupkyňa starostu Petržalky Iveta Jančoková. „Napriek tomu, že mnohé samosprávy túto podporu v čase konsolidácie skôr škrtajú, u nás má rozvoj športu dôležité miesto. A tak okrem budovania nových a opráv existujúcich

športovísk, pri schvaľovaní rozpočtu vyčleňujeme viac peňazí aj na mládežnícku klubovú činnosť,” doplnila starosta Petržalky Ján Hrčka.

Podmienky pre žiadateľov

Žiadateľ o dotáciu musí spĺňať viaceré podmienky. Napríklad okrem toho, že pôsobí v oblasti športu a má zväzovú príslušnosť, súčasťou členskej základne klubu musia byť deti a mládež vo veku 5 až 23 rokov, pričom 20 percent členskej základne musí mať trvalý pobyt v mestskej časti. V prípade kolektívnych športov musí členskú základňu tvoriť minimálne 100 členov. Na území Petržalky musí pôsobiť minimálne tri roky.

Mária Halašková

Všetky podmienky udelenia dotácie a informácie o žiadosti o dotáciu nájdete na petrzalka.sk/samosprava/dotacie

RADA PRÁVNÍKA

KUPUJETE AUTO Z DRUHEJ RUKY? TAKTO SI OCHRÁNITE PENIAZE AJ NERVY

Kúpa ojazdeného auta je pre mnohých ľudí veľká udalosť. Zároveň však ide o oblasť, kde sa dá veľmi rýchlo prísť o peniaze, ak sa necháme zlákať výhodnou ponukou bez dôkladnej kontroly.

Predajcovia na internete, autobazári, ale aj bežní súkromníci ponúkajú denne stovky vozidiel. Niektoré sú v poriadku, iné by však skúsený mechanik označil za problémové ešte predtým, než by ste stihli otočiť kľúčikom v zapalovaní.

Pozor na skryté vady

Základom každej kúpy je vedieť, od koho vlastne auto kupujete. Ak ide o súkromnú osobu, napríklad pána z vedľajšieho mesta, váš vzťah sa upravuje Občianskym zákonníkom. Iná situácia nastáva, keď kupujete auto od firmy alebo autobazára – vtedy ide o vzťah medzi spotrebiteľom a podnikateľom, ktorý sa okrem iného riadi aj zákonom o ochrane spotrebiteľa. Tento rozdiel nie je len formálny. Ako spotrebiteľ máte viac práv a silnejšiu ochranu. Pri súkromnej kúpe takáto možnosť neexistuje a všetko závisí len od toho, čo je uvedené v zmluve.

Najčastejším problémom bývajú tzv. skryté vady. Ide o poruchy alebo poškodenia, o ktorých kupujúci nevedel a ktoré mu predávajúci zamlčal – či už ide o auto po havárii, stočené kilometre alebo skrytú poruchu motora. Predávajúci má zákonnú povinnosť na takúto vadu upozorniť. Ak to neurobí, kupujúci môže žiadať zľavu z ceny alebo v závažných prípadoch odstúpiť od zmluvy a požadovať vrátenie peňazí. Tu však prichádza k slovu dôkaz – ak chcete svoje práva uplatniť, musíte vedieť preukázať, čo ste si dohodli a v akom stave auto bolo pri kúpe. Preto je dôležité mať všetko písomne – kúpnu zmluvu, preberací protokol aj vyhlásenie predávajúceho o stave vozidla, počte najazdených kilometrov a o tom, že vozidlo nebolo havarované.

Každá dohoda má svoje špecifiká

Veľa ľudí sa spolieha na zmluvy stiahnuté z internetu. Tie síce môžu poslúžiť ako základ, ale samy o sebe nestačia. Každé auto je iné a každá dohoda má svoje špecifiká. V zmluve by preto mali byť uvedené všetky dôležité údaje – presné označenie vozidla, cena, spôsob a dátum úhrady, odovzdanie kľúčov a dokladov,

ako aj potvrdenie o tom, že kupujúci vozidlo videl a súhlasí s jeho technickým stavom. Oplatí sa pridať aj klauzulu, že predávajúci vyhlasuje, že auto nie je zaťažené žiadnymi právami tretích osôb, napríklad záložným právom z úveru alebo leasingu.

Ešte predtým, než auto zaplatíte alebo vôbec podpíšete zmluvu, je rozumné overiť si základné veci. Znie to ako samozrejmosť, no mnohí kupujúci to zanedbajú. Auto môže byť predmetom



Pri kúpe auta z druhej ruky treba byť obozretný.

Foto: Envato Elements

leasingu, môže mať exekúciu, dokonca môže byť stále evidované ako odcudzené. Všetky tieto údaje sa dajú jednoducho preveriť v dostupných online registroch podľa VIN čísla. Za pár minút tak zistíte, či je auto „čisté“, alebo sa za ním ťahá nejaký problém.

Najspoľahlivejšia ochrana je rozvaha

Ak sa napriek všetkej opatrnosti stane, že sa auto po kúpe pokazí, situácia sa líši podľa toho, od koho ste ho kúpili. Ak od firmy, máte právo reklamovať vadu – písomne a bez zbytočného odkladu. Ak však išlo o kúpu od súkromnej



osoby, zákon vás nechráni rovnako silno. Vtedy sa musíte spoliehať na dôkazy – napríklad znalecký posudok, ktorý potvrdí, že vada existovala už v čase kúpy.

Kúpa auta z druhej ruky nemusí byť riskantná, ak človek používa rozum. Nenechajte sa zlákať lesklým lakom a prívetivým predávajúcim. Priviesť si na obhliadku známeho, ktorý sa v autách vyzná, alebo zaplatiť malú sumu za odbornú prehliadku v servise je často najlepšia investícia, akú môžete urobiť. Právo vám vie pomôcť, ak sa niečo pokazí, ale najspoľahlivejšia ochrana je rozvaha a opatrnosť ešte pred podpísaním zmluvy.

Kedy sa z vás stáva vlastník

Rada na záver: Kedy sa z vás vlastne pri kúpe stáva vlastník auta? Mnohí si myslia, že vlastníkom auta sa stávajú až po jeho prepise v evidencii vozidiel. Z právneho hľadiska to však nie je pravda. **Auto je hnutelná vec a vlastnícke právo naň prechádza už jeho odovzdaním**, ak si zmluvné strany nedohodli inak. Centrálna evidencia motorových vozidiel má len **evidenčný charakter** – neurčuje vlastníka, iba zaznamenáva údaje. Čo to v praxi znamená? Okamihom prevzatia auta (ak nie je dohodnuté inak) na seba preberáte aj všetky povinnosti – napríklad zodpovednosť za škodu, povinnosť uzavrieť PZP alebo riešiť prípadné pokuty. Preto si vždy ujasnite, kedy a kde prebieha reálne odovzdanie vozidla, ideálne písomne.

JUDr. Ján Dolejš | advokát, konateľ
Advokátska kancelária Remedium Legal, s.r.o.



info@remediumlegal.sk

NENECHAŤ SA OVLÁDNUŤ ÚZKOŠŤOU

V novej publikácii radí nezisková organizácia Plamienok rodičom ako hovoriť s deťmi o vážnom ochorení.

Počet rodín s deťmi, v ktorých je rodič vážne chorý, v posledných rokoch na Slovensku narastá – zvyšuje sa výskyt rakoviny v dospelom veku. Nie je jednoduché vyrovnáť sa s touto vážnou diagnózou, no nemenej ťažké je nájsť spôsob, ako o tejto náročnej rodinnej situácii hovoriť s deťmi – aby cítili podporu, dôveru a lásku aj uprostred neistoty. Pomocnú ruku podáva nezisková organizácia **Plamienok**, ktorá je už vyše dvadsať rokov na Slovensku priekopníkom rozvoja detskej domácej paliatívnej/hospicovej starostlivosti a smútkového poradenstva a terapie pre deti a ich rodiny.

Hovoriť otvorene

„Naším práním je pomôcť rodičom, ale aj odborníkom hovoriť s deťmi otvorene, primerane veku a s rešpektom k ich prežívaniu. Ak sa to podarí, deti sa zvyčajne cítia bezpečnejšie a menej osamelé a zúfalé, ktorú choroba rodiča zákerne prináša, zvládajú lepšie,“ hovorí riaditeľka Plamienka MUDr. **Mária Jasenková**, ktorá spolu s kolegynou **Máriou Berzákovou** zostavila brožúru Ako s deťmi a tínedžermi hovoriť o vážnej chorobe rodiča.

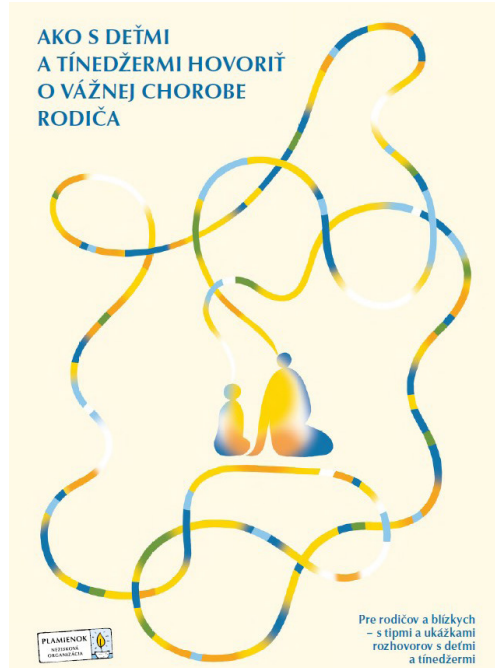
Rodičia v brožúre nájdu kapitoly o tom, ako deťom vysvetliť, čo je rakovina, ako s nimi

hovoriť o liečbe, čo deti trápi, keď rodič ochorí, ako prispôbiť rozhovor veku dieťaťa a ako s deťmi hovoriť o smrti a smútku, keď sa život kráti. „Brožúru nemusia prečítať celú, stačí ak si vyberú kapitolu, ktorá ich zaujíma. Súčasťou sú aj ukážky rozhovorov, ktoré vychádzajú zo skúseností nášho tímu psychologov v Plamienku pri práci s rodinami,“ približuje Jasenková

Slová podpory a uistenia

„Keď dieťaťu hovoríme o vážnej chorobe jeho rodiča, najťažšie zvyčajne nie je nájsť slová, ale uniesť emócie, ktoré s nimi prichádzajú. Zostať pokojný a nenechať sa ovládnuť úzkosťou, ktorá nám bráni vnímať, ako sa dieťa v tej chvíli má a čo od nás potrebuje,“ odpovedá Jasenková na otázku, čo je pri takomto rozhovore najťažšie. „Ťažké je aj zvládnuť našu vlastnú bolesť, a zároveň aj nepohodu dieťaťa a ponúknuť mu pri tom podporu,“ dodáva.

Dôležité je v takýchto chvíľach odhadnúť, koľko a akým spôsobom o chorobe či liečbe dieťaťu povedať, nezabudnúť aj na slová podpory, uistenia, že to spolu zvládneme a vždy bude niekto, na koho sa dieťa môže obrátiť. „Priali by sme si, aby brožúra priniesla rodičom aj odborníkom in-



špiráciu pri hľadaní vlastnej cesty k rozhovoru s deťmi,“ uzatvára Jasenková.

Brožúra Ako s deťmi a tínedžermi hovoriť o vážnej chorobe rodiča sa dá bezplatne stiahnuť na webe plamienok.sk.

Martina Štefániková

OKTÓBER V MŠ ŠEVČENKOVA



V spolupráci s rodičmi pripravili v Materskej škole Ševčenkova 35 podujatie Dobroty zo záhradky. | Foto: Marta Svobodová

Rozhovory o jeseni, o starých rodičoch, ale aj pomoc tým, ktorí to potrebujú. To boli hlavné témy, ktoré uplynulý október rezonovali v Materskej škole Ševčenkova 35.

Učiteľky s deťmi ochutnávali typické jesenné ovocie a zeleniny, maľovali, vystrihovali, nalepovali, čarovali s listím zo stromov a porovnávali jeho tvary a farebnosť. Spoznávanie jesene ukončilo podujatie Dobroty zo záhradky. Všetci sa stretli pri stole plnom ovocia a zeleniny – čerstvého i vo forme koláčov.

Október je aj mesiacom úcty k starším. Na Ševčenkovej ho v rámci medzigeneračnej výchovy spojili s debatami o starých rodičoch, o tom prečo si zaslúžia našu

pomoc, podporu, poďakovanie. A pomáhalo sa aj ľuďom bez domova. Deti a ich rodičia sa zapojili do podujatia Ponožkový október, aby vyzbierali teplé ponožky – darujú ich ľuďom v núdzi, ktorých zohrejú v chladných dňoch. No a deti zas bude hriať pocit, že mohli pomôcť.

„Tešíme sa, že sa nám pri týchto podujatiach darí spolupracovať s rodičmi, patrí im za to veľká vďaka. Je to aj zásluhou detí, ktoré sú naším hnacím motorom,“ hovorí členka učiteľského tímu MŠ Ševčenkova **Marta Svobodová** a rodičia dodávajú: „Poďakovanie patrí aj vedeniu a pani učiteľkám.“

Marta Svobodová,
MŠ Ševčenkova 35

SKRYTÉ PRÍBEHY PETRŽALSKÉHO UMENIA STRATENÉ UMENIE SÍDLISKA II.

u. fond
na podporu
umenia

Mnohé umelecké diela, ktoré mali počas výstavby kultúrniť novú Petržalku, zmizli v nenávratne. Niektoré „pochovala“ prestavba, iné čakajú na návrat v depozitároch a skladoch.

UMENIE V októbrom čísle novín Naša Petržalka (10/2025) sme predstavili časť diel, ktoré v počiatkoch najľudnatejšieho sídliska vytvorili slovenskí výtvarníci v súlade s tzv. Hlavou 5, ktorá určovala, že časť rozpočtu na výstavbu bude venovaná výtvarnému dotvoreniu exteriéru či interiéru

novej Petržalky. Nie všetky takéto diela mali to šťastie a prežili do dnešných čias. Niektoré sa zachovali iba na fotografiách, a sú aj také, o ktorých ostala už len zmienka v archívnych dokumentoch.

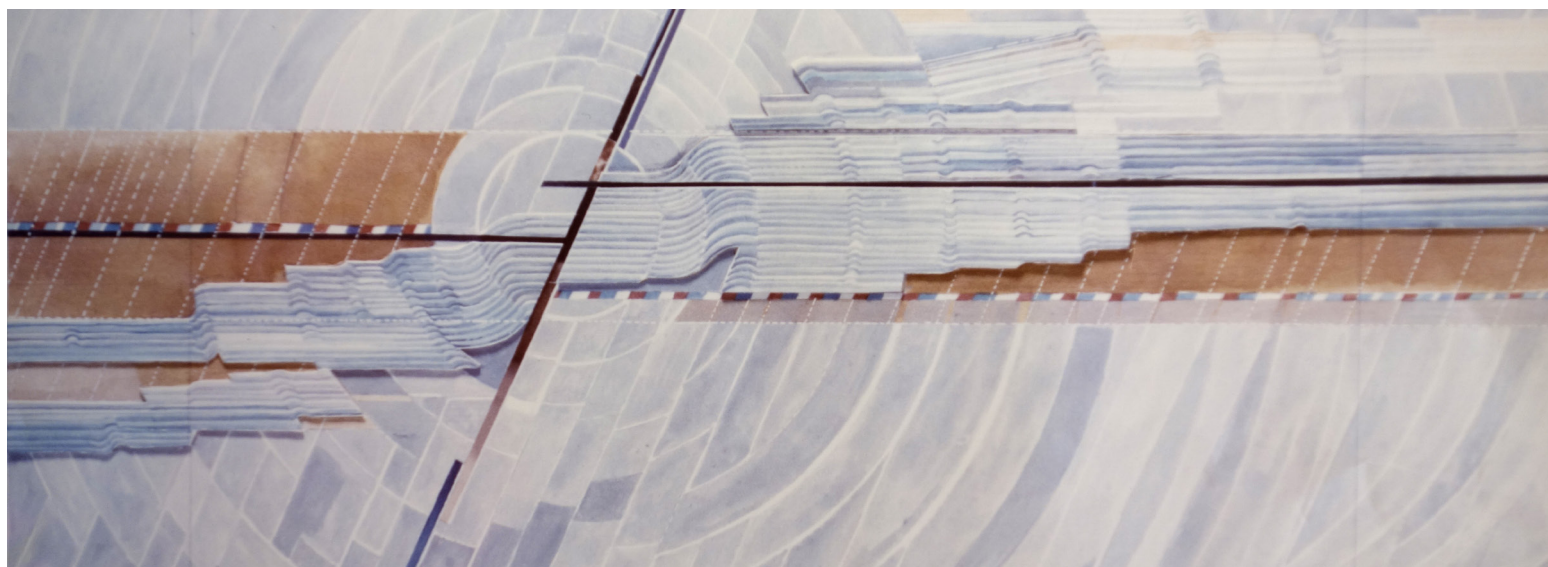
Dúfame, že aj tým, že sa ľudia dozvedajú o zaujímavých príbehoch týchto diel, sa

v budúcnosti zamedzí ich ničeniu alebo realizácii nevhodných zásahov, ktoré by diela nenávratne poškodili. V Petržalke máme totiž úžasnú a pestrú galériu umenia vo verejnom priestore, o ktorú sa treba patrične starať.

Nápis na trafostanici

akad. mal. Oleg Fintora, Park obetí Hraničiarov

Zákon o ochrane štátnych hraníc z roku 1951 uvádza ako prvý bod nasledovné: „Na zabezpečenie pokojnej výstavby socializmu v našej vlasti treba účinne chrániť štátne hranice pred prenikaním všetkých nepriateľov táboru pokroku a mieru. Ochrana štátnych hraníc je preto povinnosťou každého občana.“ Posledná veta figurovala aj na nápise na stene trafostanice, ktorá sa dodnes nachádza v Parku obetí Hraničiarov. V tom čase bolo bežné, že takéto realizácie stvárnili výtvarníci, ktorí mali znalosti typografie, a zároveň aj technické zručnosti na ich výrobu. Aj keď bol nápis hneď po revolúcii odstránený, jeho odtlačok sa tu dá nájsť dodnes a môže tak slúžiť ako zaujímavá petržalská kuriozita a skrytý pamätník doby minulého režimu.



Telekomunikačné vlnenie, 1989 akad. mal. Katarína Zavorská, Pajštúnska 1

Budova na Pajštúnskej 1, ktorá má dnes administratívnu funkciu, bola postavená v roku 1988 podľa návrhu architektky **Heleny Galanovej** ako telekomunikačná budova s poštou. Popri „červenej pošte“ na Furdekovej, kde sa nachádzala veľkokapacitná telefónna ústredňa, malo byť v tejto budove zabezpečených až 20-tisíc telefónnych prípojk.

Do vstupného vestibulu budovy boli pôvodne plánované dve diela, z ktorých sa nakoniec realizovalo iba jedno. Išlo o keramický glazovaný reliéf doplnený kamennou mozaikou s rozmermi 6,5 x 2,8 metra, ktorá bola situovaná na ľavej stene vstupného priestoru. Akademická maliarka **Katarína Zavorská** poňala tému telekomunikačného vlnenia

formou abstraktnej geometrickej kompozície modrých odtieňov doplnenú o mozaiku hnedej tonality. Bohužiaľ, dielo bolo pravdepodobne pri prestavbe priestoru a vybúraní steny zničené a zachovala sa iba fotografia modelu.

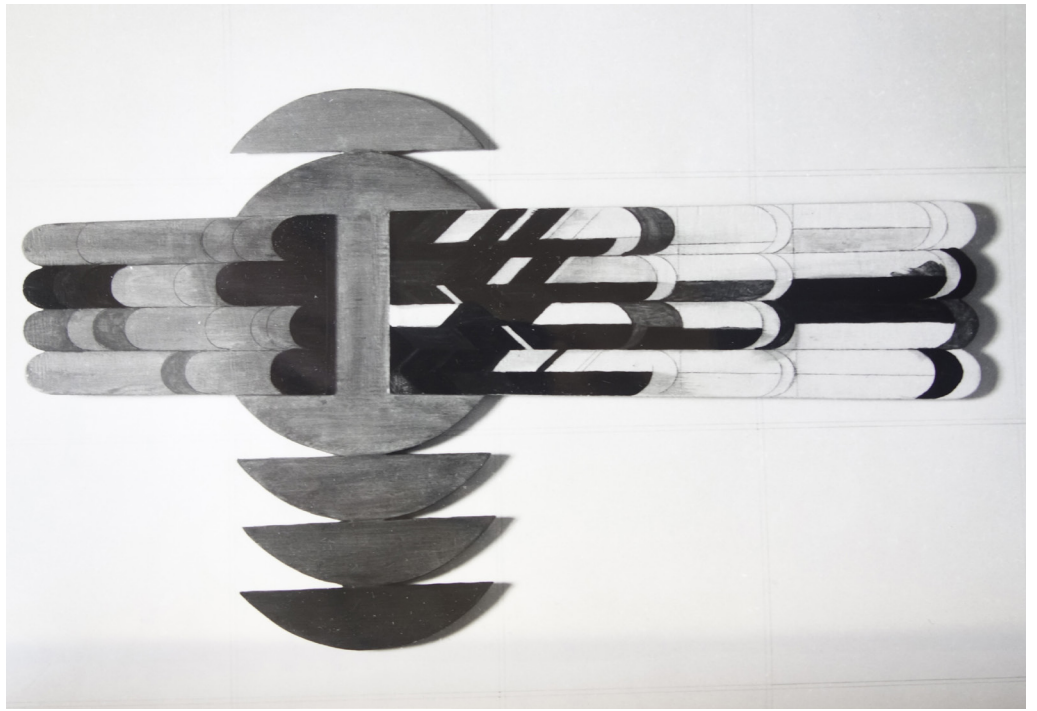
Let, 1989

akad. mal. Mária Nemčeková, ZŠ Holíčska 50

Umelecké diela boli v čase budovania sídliska Petržalka súčasťou takmer každej budovy občianskej vybavenosti. Diela sa tak dostali na fasády, do interiérov a okolia budov potravín, pošty, zdravotných stredísk, ale aj do interiérov reštaurácií, dokonca aj niektorých pohostinských zariadení (pohostinstvo Kométa na rohu Gessayovej a Nám. Hraničiarov bolo vyzdobené maľbou **Miloša Urbáska**).

Veľký význam sa kladol na výtvarné dotvorenie prostredia základných škôl, takže takmer neexistovala škola, ktorá by pred budovou alebo v susedstve hlavného vstupu nemala umiestnené dielo v podobe sochy, reliéfu alebo mozaiky. Takisto sa myslelo aj na výzdobu interiérov školských zariadení a diela tu boli zvyčajne umiestňované vo vestibule, v jedálni či na plavárni. Množstvo týchto diel sa zachovalo dodnes. Bohužiaľ, niektoré nenávratne zmizli nevedno kam (napr. plastiky **Jána Korkoša** pred niektorými školami v časti Háje) alebo niektoré diela z interiérov boli zničené pri prestavbách.

Jedno také zdobilo aj vestibul Základnej školy Holíčska. Okrem toho, že pred hlavným vstupom do budovy stojí veľmi pôvabné súsošie žien s holubicou od **Jozefa a Martina Horníkovcov**, vo vestibule školy sa nachádzalo dielo, ktoré v roku 1989 vytvorila maliarka



Mária Nemčeková. Na ľavú stenu navrhla olejomaľbu, ktorá bola realizovaná na plátne nakaširovanom na laťovke. Dielo pripomínalo geometricky štylizovaného vtáka, ako symbol „pohybu hmoty i ducha“ – teda atribútov, ktoré by mali škola a vzdelanie poskytnúť žiakom. Dielo s rozmermi 5,2 x 6 metrov bolo komponované aj s ohľadom na priznanú oceľovú kon-

štrukciu vestibulu a bolo osadené na vlnkovkový podklad bielej farby. Z nejakých dôvodov sa však pred pár rokmi škola rozhodla práve tento podklad premaľovať na zeleno a oranžovo, pričom bolo dielo odstránené a na pôvodné miesto sa už nedostalo. Našťastie, nebolo zlikvidované, ale iba odložené a ostáva dúfať, že sa dostane naspäť tam, kam patrí.

**Na krásnom modrom Dunaji, 1990**

akad. soch. Juraj Čutek, Hraničný priechod Bratislava Petržalka – Berg

Významnými verejnými budovami, ktoré museli plniť aj reprezentatívnu funkciu pri vstupe zahraničných návštevníkov, boli colnice. Patrila medzi ne aj colnica na hraničnom priechode Bratislava Petržalka – Berg, kde boli navrhnuté dve diela do interiérov – jedno v objekte vydávania víz stvárnila fotografka **Margita Pechová** formou leptaného skla a druhé v budove pasovej a colnej kontroly navrhoval sochár **Juraj Čutek**. Išlo o drevenú kompozíciu v priestore s názvom **Na krásnom modrom Dunaji**, ktoré malo zobrazovať aktivity pohraničnej krajiny, rieku Dunaj a pahorkatinu Alpsko-Karpatskej brány. Autor poňal dielo vytvorené technikou drevorezby ako rozprávkovú ilustráciu znázorňujúcu Bratislavu a Viedeň, ktoré spájajú prvky auta, parníku a vlaku. Dielo s rozmermi 3 x 2 metre skolaudovali 21. decembra 1989, teda iba pár dní po otvorení hraníc a legendárnom pochode do Hainburgu, ktorý sa uskutočnil 10. decembra 1989.

Martin Kleibl

Realizáciu výskumu podporil z verejných zdrojov formou štipendia Fond na podporu umenia.

UMENIE VS. POPKULTÚRA A HOAXY

Unikátny vzdelávací formát Knižnice Petržalka Petržalská akadémia vzdelávania prináša v novembri až dve zaujímavé témy.

Vysoké umenie vs. popkultúra

Kategorizácia umenia na vysoké umenie a mainstreamovú, populárnu kultúru rozdelila umelecký svet tzv. západnej civilizácie už pred približne dvesto rokmi. Odvtedy žije každý z týchto dvoch kultúrnych svetov svojím životom – s vlastným jazykom, pravidlami a hodnotami. Ako spolu koexistujú a kde sú ich hranice? Aj o tom porozpráva na siedmej prednáške projektu Petržalská akadémia vzdelávania (PAV) na tému *Vysoké umenie a populárna kultúra* Mgr. et Mgr. **Jozef Kovalčík**, PhD. filozof, estetik a teoretik dizajnu, prorektor pre umeleckú činnosť VŠMU v Bratislave.

KNIŽNICA

Vysoké umenie a populárna kultúra
6. november | 17:30
Knižnica Prokofievova 5

Svet dezinfoscény

Najnovší európsky výskum ukazuje, že približne každý piaty príspevok na sociálnych sieťach, ktorý sa týka verejných tém, obsahuje zavádzajúci obsah. Aká bude budúcnosť vnímania dezinformácií a ako ich dokážeme v praxi rozpoznať? *Dezinformácii a kritickému mysleniu* sa bude venovať ďalšia novembrová prednáška. Tému rozoberie **Veronika Frankovská**, M. A., absolventka medzinárodných vzťahov na britskej Durham University a žurnalistiky na Masarykovej univerzite v Brne, ktorá pôsobí na platforme Demagóg.sk, kde sa venuje najmä téme dezinformácií na sociálnych sieťach.

Dezinformácia a kritické myslenia
13. november | 17:30
Knižnica Prokofievova 5



Mgr. et Mgr. Jozef Kovalčík, PhD.

Vysoké umenie a populárna kultúra

Petržalská Akadémia Vzdelávania

Nikdy nie je neskoro na štúdium.

Projekt neformálneho vzdelávania pre dospelých bez rozdielu veku

Štvrtok, 6. 11. 2025
17:30 hod.

Miestna knižnica Petržalka
Prokofievova 5



www.kniznicapetrzalka.sk
nemethova@kniznicapetrzalka.sk

KINEDOK V KNIŽNICI: JE TO VO HVIEZDACH



Podľa prieskumov iba 7 percent svetovej populácie pripúšťa, že verí v astrológiu. Pritom asi každý z nás sa aspoň raz začítal do vlastného horoskopu. Prečo to robíme? Pre zábavu, zo zvedavosti, z nudy. **Luciana de Leoni d'Aspardo** je expertkou na aktívnu astrológiu. Podľa nej môžete zmeniť svoj osud, ak v deň narodenín vycestujete na miesto, kde je ideálna konštelácia hviezd. Režisér a producent **Peter Kerekes** ju so svojím tímom navštevoval sedem rokov. Film *Wishing on a Star* sleduje Lucianu a príbehy jej piatich klientov hľadajúcich nový život, osudovú lásku, vášeň, naplnenie túžob a odpovede na otázky, ktoré im doposiaľ nikto nedal.

Film, ktorý vznikol v koprodukcii Talianska, Chorvátska, Rakúska, Slovenska a Českej republiky si môžete pozrieť v rámci projektu v rámci európskeho projektu KinedokSK.

KNIŽNICA

24. november | 17:30 – 19:00
Knižnica Vavilovova 26, Klub pod terasou

POČÚVADLO VOL. 11



V petržalskej knižnici sa opäť budú čítať dobré knihy a počúvať dobrá hudba. Ukážky z diel pôvodnej slovenskej a prekladovej tvorby prednesú známe tváre slovenskej umeleckej scény, knižného sveta, ale aj tváre našej knižnice. Chýbať nebude súťaž o knihy vydavateľstiev Slovart a Literárna bašta. Tešiť sa môžete na hercov **Jána Galloviča**, **Petra Skláru**, spisovateľky **Slávku Liptákovú**, **Barboru Hrínovú** a mnohých ďalších.

KNIŽNICA

14. november | 17:00 – 22:00
Knižnica Prokofievova 5

Pripravila
Viera Némethová a Rebeka Ōsziová
Knižnica Petržalka

KULTÚRNE ZARIADENIA PETRŽALKY

 kulturavpetrzalke

 kultura_v_petrzalke

 www.kulturavpetrzalke.sk

NOVEMBER 2025

DOM KULTÚRY
ZRKADLOVÝ HÁJ

ne 02.11. | 15:00 | 8 - 10 €
FUNTASTIC VIBES
podmorský svet farieb, svetiel
a fantázie

st 05.11. | 16:00 - 20:00
SPOLOČENSKÉ HRY

st 05.11. | 19:00 | 12 €
LADISLAV ZIBURA
DVĚ CESTY DO DŽUNGLE
prednáška o cestách Indonéziu

št 06.11. | 19:00 | 25 €
NA SRDCI MI HRAJ
hudobný príbeh Karola
Duchaňa ako ste ho nepočuli

pia 07.11. | 18:00 | 15 €
DFS LÚČKA
MYSLÍME TO VÁŽNE!
repríza programu k 40. výročiu
založenia súboru

so 08. - 22.11. | 14:00 - 19:00
ABSTRAKT / OFF BRATISLAVA
výstava maďarskej umelkyne
Csenge Ligetvári

so 08.11. | 19:00 | 15 €
DFS VIENOK
rozlúčkový program
odchádzajúcich detí

ne 09.11. | 19:00 | 20 €
VŠETEČNÍCI
20 ROKOV NA SMIECH
skupina tanečného humoru

po 10.11. | 19:00
DIVADLO ZA ZRKADLOM
UFFTENŽIVOT:
WONDERLAND (CZ)
vtipná monodráma
o realite internetovej doby

ut 11.11. | 14:00 - 19:00 | 4 €
LAHKOSŤ A LADNOSŤ
NA TANEČNOM PARKETE
/ NESTARNÚCE MELÓDIE
so skupinou Šubinovci

ut 11.11. | 20:00 | 25,50 €
SILNÉ REČI - DIERA V NEBI
divadelná komédia veľkých
plánov a malých možností

ne 16.11. | 16:00 | 14 €
ROZPRÁVKOVÁ NEDEĽA
ZÁZRAČNÝ SVET
ROZPRÁVOK
muzikál pre deti

ut 18.11. | 19:00 | 30 €
KLENOTY ČESKEJ KOMÉDIE
S LÁSKOU MARY
trpká komédia
s Veronikou Žilkovou

pia 21.11. | 20:00 | 10 - 18 €
KLUB ZA ZRKADLOM
NINA KOHOUT
+ KATARÍNA MÁLIKOVÁ
dva silné hlasy, posúvajúce
hranice hudobného priestoru

so 22.11. | 20:00 | 15 - 19 €
KAMELOT
To najlepšie od Kamelotu

ne 23.11. | 13:00 | vstup voľný
SME NA TRATI vol. 4
električka spája Petržalku

ut 25.11. | 19:00
DIVADLO ZA ZRKADLOM
ESTER TRČKOVÁ:
ENTROPIE (CZ)
pohybové predstavenie,
ktoré spája generácie

pia 28.11. | 19:00 | 15 €
VEČER AUTENTICKÉHO
FOLKLÓRU - POLUVSIE
Folklórna skupina LUBENÁ
z Poluvsia, ženská spevácka
skupina, mužská spevácka
skupina a ľudová hudba z Poluvsia

so 29.11. | 17:00 | 15 €
HÁJENKA A JEJ KAMARÁTI
DFS Hájenka a jej kamarát
FS Ekonóm

ne 30.11. | 10:00 | 20 €
SPIEVANKOVO
vianočné turné - Svetlo Vianoc

DOM KULTÚRY LÚKY

ne 09.11. | 17:00 | 18 €
SHIRLEY VALENTINE
monodráma Zdeny Studenkovej

št 13.11. | 18:00 | 20 €
TVORIVÝ BABINEC
S MARTINKOU
dóza na potraviny
rezervácie na dkl@kzp.sk

pia 14.11. | 17:00 | vstup voľný
SKÚŠOBNE 2025
showcase festivalová prehliadka
hudobných skupín

so 15.11. | 17:00 - 22:00 | 7 €
PANEL DISKA - OLDIESKA
najväčšie hity všetkých čias

st 19.11. | 19:00 | 10 €
RANDE PRE ŠIESTICH
činohra, charakterová komédia
Divadlo TANDEM

št 20.11. | 18:00 | 25 €
LADIES ART výtvarný večer
inšpirácia Frida Kahlo
rezervácie na dkl@kzp.sk

pia 21.11. | 18:00 - 22:00 | 8 €
permanentka FBS + LB 13 €
FOLK BLUES SESSION 2025
23. ročník folk-bluesového
festivalu

so 22.11. | 18:00 - 22:00 | 10 €
LIVIN' BLUES 2025
32. ročník slovenského
bluesového festivalu

pia 28.11. | 16:00 - 20:00 | 4 €
LAHKOSŤ A LADNOSŤ
NA TANEČNOM PARKETE
/ ČAJ O ŠTVRTEJ
so skupinou Šubinovci

pia 28.11. | 19:00 | 12 €
STAROVAL
muzikál / dráma
Divadlo TANDEM

so 29.11. | 10:00 | 20 €
AKADÉMIA MÓDNÝCH
LÍDROV
móda nie je len o pekných šatách,
je to kreativita, remeslo aj biznis

so 29.11. | 16:00 | 14 €
PACI PAC
VIANOČNÝ ŠPECIÁL

ne 30.11. | 10:00 | 5 €
ROZPRÁVKOVÁ NEDEĽA
ZIMNÝ PRÍBEH
divadelné predstavenie pre deti

ne 30.11. | 18:00
KONCERT VIRTUÓZOV
klasická a filmová hudba,
argentínske tango, operné árie

CC CENTRUM

po 03. - 26.11. | 5 / 3 €
SENIORSKÁ VÝTVARNÁ
JESEŇ 2025
nahlasovanie a info: 0917711090
zuzana.gulova@kzp.sk

po 03.,10.,24.11. | 09:00 | 2 €
po 03.,10.,24.11. | 10:00 | 2 €
CVIČENIE PRE PETRŽALSKÉ
SENIORKY III. a IV.

po 03.11. | 09:30 | 5 / 3 €
SVJ: ŠPERKÁRSKY WORKSHOP

po 03.,12.24.11. | 15:00 | 2 €
st 05.,19.26.11. | 15:00 | 2 €
LAHKOSŤ A LADNOSŤ
NA TANEČNOM PARKETE
tanečný workshop spoločenského
tanca pre seniorov

st 05.,12.,19.,26.11. | 9:00 | 2 €
st 05.,12.,19.,26.11. | 10:00 | 2 €
CVIČENIE PRE PETRŽALSKÉ
SENIORKY I. a II.

st 05.11. | 09:30 | 5 / 3 €
SVJ: KERAMICKÝ WORKSHOP

št 06.,13.,20.,27.11. | 10:00 | 2 €
TANEC PRE RADOSŤ -
COUNTRY TANCE
PRE SENIOROV

št 06.11. | 10:30 | 5 / 3 €
SVJ: WORKSHOP PLSTENIA

ne 16.11. | 17:00 | 4 / 3 €
KONZERVATORISTI
V PETRŽALKE

st 19.11. | 18:00 | 4 / 3 €
CESTOVATEĽSKÝ KLUB
JUŽNÁ AMERIKA
(BOLÍVIA A PERU)
s cestovateľom Martinom Sabom

št 20.11. | 11:00 | 2 €
SVJ: KRAJINOMALBA

pia 21.11. | 18:00 | 6 / 5 €
MUSIC MOMENTS
SOŇA HORŇÁKOVÁ
hudobný recitál

st 26.11. | 17:00 | 5 / 3 €
SENIORSKÁ VÝTVARNÁ
JESEŇ 2025
otvorenie 5. ročníka výstavy

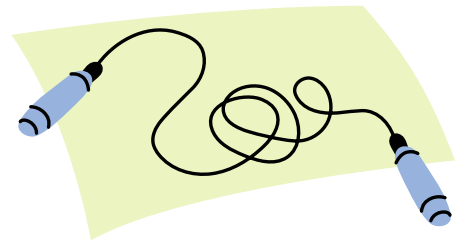
št 27.11. | 17:00 | 4 / 3 €
ZLATÉ TELEVÍZNE NÁVRATY
SOŇA MÜLLEROVÁ

DOČASNÝ
KULTÚRNY PRIESTOR

pia 07.11. - 30.11.
JANA ŠTURDIKOVÁ:
85 STROMOV
vernisáž: 7. 11. o 15:30
výstava fotografií v rámci festivalu
MESIAC FOTOGRAFIE 2025

zmena programu vyhradená

DETI Z GESSAYKY MAJÚ ŠVIHADLO V KRVÍ



Petržalská základná škola je propagátorom rope skippingu.

Pamätáte si americký film Sestra v akcii? Whoopi Goldberg tam hrala nezbednú barovú speváčku, ktorá sa stala svedkyňou mafiánskej vraždy a v obave o svoj život sa ukryla v ženskom kláštore. O to ale nejde. Rádové sestry si v tom filme okrem spevu krátili čas aj skákaním cez obrovské švihadlo – kým dve otáčali povrazom, ďalšie pod ním predvádzali rôzne kúsky. Tento šport – áno, skutočne ide o šport so všetkým, čo k tomu patrí, teda pravidlami i majstrovstvami – sa nazýva **rope skipping**, a hoci vznikol v Holandsku, masovú popularitu získal práve vďaka Amerike.

Začiatkom 70. rokov si totiž istý newyorský policajt všimol v prístave holandských námorníkov, ktorí sa zabávali preskakovaním cez dlhé laná. Zapáčilo sa mu to a onedlho s kolegom vytvorili program pre deti z geta pod názvom Rope not dope.

Samozrejme, aj staršie slovenské ročníky majú švihadlo v krvi, aj keď u nás dlho išlo naozaj len o zábavu. „Ako deti sme vonku skákali častokrát aj do noci,“ vraví **Eleonóra Malíčková**, bývalá učiteľka na **Základnej škole Gessayova**, ktorá tu pred desiatimi rokmi založila prvý bratislavský školský tím rope skipperov.



Dobry rope skipper musí mať najmä obrovskú kondíciu. | Foto: Ivana Vrabľová

Švihadliari

Na ZŠ Gessayova nastúpila v roku 1984 ako učiteľka 1. stupňa. Keďže súčasťou jej aprobácie bolo aj trénerstvo, pribrala si aj športové krúžky. „Robili sme všetko, čo deti chceli – od basketbalu po zápasenie,“ spomína. S rope skippingom sa po prvý raz stretla pred desiatimi rokmi. „Petržalka máva pravidelné športové podujatia pre školy – Šport na školách (dnes Petržalské školské hry) a vždy tam pozývajú aj hostí. Keď som bola v roku 2015 so žiakmi z Gessayky, ako hosť vystúpil klub, ktorý rope skipping na Slovensku začal – deti ich volali vtedy švihadliari.“

Zaujalo ju to – zhodou okolností predtým na telocviku skúšali kúsky so švihadlom, „a keďže chcem vyskúšať všetko nové, išla som za nimi, že by sme sa to spolu s deťmi chceli naučiť. Ich vedúca, Pavlína Hadová, súhlasila, že nám pomôže,“ odhaľuje začiatky Malíčková.

Na škole založila krúžok Bratislava Jumpers-Gessayka, kam chodili po vyučovaní decká zo ZŠ Gessayova. Po roku tréningu usúdili, že je čas vyskúšať prvú súťaž. „Tu musím

povedať, že to nebolo jednoduché, lebo aj keď veľa detí skákanie bavilo, súťažili ich chcelo len pár. Nevieť prečo, lebo nikdy som sa na nich nehnevala, ak sa im nedarilo.“

Bratislava Cup bol nečakaným úspechom. „Ani ja, ani decká sme nemali šajnu, o čom to je, ale v našich kategóriách sme vyhrali všetko, čo sa dalo. Všetci ostali ohromení. A my vlastne tiež,“ smeje sa trénerka.

Speed je zabíjak

Rope skipping zahŕňa rôzne disciplíny – rýchlostné skákanie, vytrvalostné skákanie, akrobáciu, skákanie na jednom švihadle, medzi dvomi švihadlami, na 10-metrovom lane a potom súbežné skákanie dvoch na dvoch predĺžených švihadlách. Na Slovensku sú ropeskipperi organizovaní v Slovenskej asociácii rope skippingu, vedie ju **Pavlína Hadová**, ktorá svojimi kontaktmi so svetovými pretekármi a skúsenosťami pomohla napredovať aj krúžku z Gessayky.

Súťaží sa v rôznych vekových kategóriách – medzi deťmi a mládežou to začína deťmi do 6 rokov a končí mládežníkmi 16+, „najvyšším podujatím u nás sú Majstrovstvá Slovenska, na tie sa treba kvalifikovať – čo sa deckám z Gessayky pravidelne darí. A nielen to – vo svojich kategóriách si viackrát odniesli aj majstrovský titul,“ teší sa Malíčková.

Kvalifikovať sa nie je hračka. Súťažiaci skáču vždy po štyroch v štvorcoch, z ktorých nemôžu počas zápolenia vystúpiť – musia absolvovať 30 sekúnd speed (skákanie „ľavá pravá“), 30 sekúnd dvojšvihy (dve otočenia na jeden preskok znožmo, malé deti robia „vajčka“) a potom vytrvalosť – to sú 3 minúty speedov.

„Pri speede sa spočítava len pravá noha. Teraž mám takého malého chlapca, **Marcela Michalka**. Je piatať, a jeho najlepší výkon za 30 sekúnd je 84 skokov – čo je vlastne 168 preskokov. Svetový rekord je 110 skokov,“ hovorí hrdó trénerka.

Najťažšia disciplína – na Slovensku sa do 15 rokov zatiaľ robí 30 sekúnd – sú trojšvihy.



Rope skipperi používajú špeciálne švihadlá – ocelové lanká na rýchlostné disciplíny, koráľkové švihadlá najmä na freestyle. | Foto: Ivana Vrabľová

„Toto keď odskáču 30 sekúnd, majú dosť. Ale už nad 15 rokov sa skáče, dokedy vydržia. No a tam už sú svetové rekordy obrovské pátky – aj do 30 minút. Ale keď ten skokan skončí, väčšinou je odpísaný, nemôže už pretekať v žiadnej inej disciplíne,“ približuje Malíčková.

Do akrobatických zostáv sú predpísané gymnastické prvky, akrobacia, silové prvky – ako stojka, špagát... dvojšvihy, trojšvihy, štvoršvihy, vyhadzovanie a chytanie švihadla, točenie... „A obtiažnosť sa stále zvyšuje. Tí najlepší – v tomto športe sú to Číňania – robia už osemšvihové skoky. Viete si predstaviť, že na jeden skok pretočíte pod sebou švihadlo osemkrát?,“ krúti hlavou Malíčková.

Brzdové lanká so Shimana

Tak ako v každom športe, aj v rope skippingu je dôležitá kvalita športového náčinia. Švihadlá nie sú hocijaké, na každú disciplínu je vhodné iné. Napríklad pri rýchlostných disciplínach sa skáče cez kovové lanko. Každý skokan

ho má prispôbené na svoju výšku – čím je lanko kratšie, tým rýchlejšie môže skákať. „V zásade platí, že ruky by mali siahať k bedrovému kĺbu. To skokana obne a rýchli,“ vysvetľuje trénerka a smeje sa, že ona našla ideálne švihadlá v brzdových lankách zo Shimana.

Pre začiatočníkov a freestyle disciplíny sú zasa vhodné koráľkové švihadlá. Asi neprekvapí, že záleží od kvality koráľok, ich veľkosti, ale aj počtu na švihadle. Špeciálne koráľky pre švihadlá sú najkvalitnejšie z Indie, no začali ich vyrábať aj na východe Slovenska „a vôbec nie sú zlé,“ uznáva Malíčková.

Kovové lanká dostávajú len tí najlepší, ale aj začiatky s koráľkovými švihadlami bývajú bolestivé. „Akonáhle ho rýchlo otočíte a nedáte si pozor, slabne vás to po chrbte tak, že vám ostanú pruhy, ako keby ste sa bičovali,“ prezrádza Malíčková a dodáva, že k povinnej výbave skokanov patria aj kvalitné tenisky s odpruženými päťami a kompresné podkolenky, „lebo kvôli tým dopadom dosť trpia žily“.

Komplexný šport

Deti z krúžku Bratislava Jumpers-Gessayka trénujú trikrát týždenne po dve hodiny, „ale máme to rozdelené – okrem skákania robíme aj silové cvičenia, gymnastiku a akrobáciu,“ vymenúva trénerka.

A aké predpoklady by mal mať podľa nej správny rope skipper? „Musí v prvom rade ovládať vrcholovú gymnastiku a akrobáciu. Musí vedieť správne dýchať – ako plavci – na tri doby, aby ho nezačalo pichať v boku. Keďže pri speede skáče takmer v predklone, musí mať silné brucho a chrbát. A tiež diabolský dobrú kondíciu,“ vypočítava Malíčková, podľa ktorej je rope skipping vďaka svojej komplexnosti dokonalým základom pre akýkoľvek šport.

Aj keď v našich končinách je rope skipping skôr dievčenským športom, v zahraničí je – ako sa vraví – genderovo vyvážený. „Napríklad Nemci, alebo Američania mali na Majstrovstvách Európy 150 ľudí a polovica z toho boli chlapci,“ prekvapuje.

Sen? Majstrovstvá Európy

„Tým, že som ochorela a bola som na péenke vyše osem mesiacov, staršie dievčatá sa presunuli do rope skippingového klubu. Neprekážalo mi to, rozumela som tomu a bola som rada, že neprestali skákať,“ hovorí trénerka.

Teraz sa už pomaly vracia do starých – aj keď opatrnejších – koľají. V súčasnosti trénuje v školskom krúžku Bratislava Jumpers Gessayova dvadsať detí, pomáha jej aj bývalá skokanka Rebeka. „Povedala som si, že začnem s týmito malými novú éru. Sú tam prváci, druháci, tretiaci, plus nejakí piatáci, šiestačka a siedmačka. “ A aký je jej sen? „No, snívam o tom, že by sme sa umiestnili na Majstrovstvách sveta by bolo bláznivé, lebo tam Ázia melie aj Američanov, nieto nás. Ale na Majstrovstvách Európy je to reálne. Keby Marcel Michalko vydržal, tak to je práve taký talent, ktorému by sa to mohlo podariť.“

Martina Štefániková

INZERCIA

LACNÉ AUTODIELY A NÁRADIE V PETRŽALKE!

www.motora.sk

výdajňa eshopu: Kopčianska 39, tel.: +421 905 501 695, e-mail: info@motora.sk

OLEJE | ADITÍVA | AUTOKOZMETIKA | BATÉRIE | ŽIAROVKY | STAVBA | ZÁHRADA

